

Asturia vzw

MUSIC FOR FREEDOM

RESULT 3: GUIDELINES FOR THE MANAGEMENT OF AUDIO MUSIC WORKSHOP IN PRISON

TURKEY VERSION

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Erasmus+

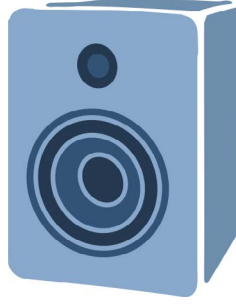
Enriching lives, opening minds.

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

RESULT 3: **GUIDELINES FOR THE MANAGEMENT OF AUDIO MUSIC WORKSHOP IN PRISON**

Ceza İnfaz Kurumlarında Sesli Müzik
Atölyelerinin Yönetimine Yönelik Kılavuz

YAZARLAR

Üçüncü proje sonucu, **Aufbruch**'un rehberliğinde ve tüm ortakların katkısıyla geliştirildi.

ANA KATKIDA BULUNANLAR

Mario Bozzo Costa - **EFA**

Danilo Manganelli, Filippo Marcellini, Giuditta Nelli - **Arci Liguria**

Holger Syrbe, Benita Madarati, Sibylle Arndt - **Aufbruch**

Metin Onay- **Izmir**

Gert Hurkmans - **Asturia**

Alexandru Ursulescu - **CPIP**

WP4 boyunca ek çalışma alanlarına yayılan bir çıktının uygulanmasına yol açan iş birlikleri ve çabaları için tüm ortaklarımıza teşekkürlerimizi sunarız.

Erica Laperrier tarafından düzeltildi

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	7
1.1 Yöntem ve Kaynaklar	8
1.2 Mevcut Durumun Genel Görünümü	9
2. Eğitimsel	9
2.1 Eğitimsel Yaklaşım (Yazma/Yapma Süreçleri)	10
2.2 Katılımcılar Üzerindeki Eğitsel ve Sosyal Etkiler	12
2.3 Güçlü Yönler ve Zorluklar	13
2.4 Laboratuvar Uygulamalarının Özeti	17
3. Ceza İnfaz Kurumunda Müzik Yapım Atölyesi İçin Uygulama Modeli	21
3.1 Mekansal ve Teknik Gereksinimler	21
3.1.1 Stüdyo Ekipmanları	23
3.1.2 Güvenlik Önlemleri	25
3.2 Eğitimcilerin ve Gençlik Çalışanlarının Roller ve Yeterlilikleri	26
3.3 Katılımcılar (Hükümlüler / Yükümlüler)	28
3.3.1 Yeterlilik Çerçevesi	29
3.3.2 Seçim Prosedürleri ve Katılım Kuralları	30
3.4 Kurumsal Çerçeve	31
3.4.1 Ceza İnfaz Kurumları ve Denetimli Serbestlik Müdürlükleri ile Anlaşma/Protokol Şablonu	31
4. Conclusion and WP4	33

1. Giriş

Bu belge, “Ceza İnfaz Kurumlarında Sesli Müzik Atölyelerinin Yönetimine Yönelik Kılavuzlar”, M4F projesinin üçüncü çıktısını temsil etmekte olup hem geriye dönük bir değerlendirme hem de geleceğe dönük bir rehber işlevi görmektedir. İtalya, Türkiye, Romanya, Almanya ve Belçika olmak üzere beş Avrupa ülkesinde yürütülen proje uygulamasının ilk iki buçuk yılı boyunca edinilen kuramsal, pedagojik ve operasyonel bilgi birikimini bir araya getirmektedir.

Bu belgenin temel amacı, ceza infaz kurumu ve denetimli serbestlik ortamlarında hip hop ve rap kültürüne dayalı sesli müzik laboratuvarları ve atölyelerinin tasarımı, yönetimi ve sürdürülebilirliğine ilişkin açık, kapsamlı ve başka bağlamlara da aktarılabilir bir dizi kılavuz sunmaktır.

Bu rapor, M4F modelini uygulamak veya kendi bağlamlarına uyarlamak isteyen profesyoneller ve kurumlar için hazırlanmıştır. Hedef kitlesi şunları kapsamaktadır:

- Ceza İnfaz Kurumu ortamlarında müziğe dayalı eğitsel müdahaleler gerçekleştirmeyi amaçlayan sivil toplum kuruluşları ve kültürel dernekler,
- Yaratıcılık temelli ve beceri odaklı programları sistemlerine entegre etmeyi değerlendiren Ceza İnfaz Kurumları,
- Ceza İnfaz Kurumlarında eğitim ve rehabilitasyon alanında yenilikçi yaklaşımlara odaklanan politika yapıcılar ve eğitim uzmanları.

Bu belge, projenin ilk iki çıktısı olan **R1 – Hip Hop Müzik Prodüksiyonu Yeterlilik Çerçevesi** ve **R2 – Ceza İnfaz Kurumlarında Ses Düzenleme Yöntemleri ve Teknolojilerine Yönelik Eğitim El Kitabı** üzerine inşa edilmekte ve bunları uygulamaya aktarmayı amaçlamaktadır.

Bu üçüncü çıktı olan R3, R1 ve R2’de tanımlanan yapıların üzerine, doğrudan saha deneyimlerinden beslenerek inşa edilmiştir. Konsorsiyuma dâhil Ceza İnfaz Kurumlarında yürütülen uygulamalı çalışmalar sırasında edinilen pratik bilgiler, uyarlamalar ve yenilikler bu belgede sistemli biçimde derlenmiştir. Özellikle altı çizilmelidir ki, M4F faaliyetleri her bir ülke bağlamında öncü bir nitelik taşımaktadır, çünkü bu ülkelerin hiçbirinde, yani proje ortağı ülkelerin ceza infaz kurumları ya da denetimli serbestlik müdürlüklerinde hip hop kültürüne (veya farklı yaklaşımlara) dayalı ses prodüksiyon laboratuvarlarının yapılandırılmış biçimde uygulanmış örnekleri daha önce mevcut değildi.

Farklı ülkelerdeki ceza infaz sistemlerinin ve kültürel bağlamların çeşitliliği nedeniyle uygulamalar farklı sonuçlar doğurmuş ve yerel düzeyde çeşitli uyarlamaları gerekli kılmıştır. Bu belge, tüm bu deneyimleri sentezlemeyi amaçlamakta; farklı bağlamlara dair çok yönlü bir bakış sunarken ortak uygulamaları ve ilkelere dayanan bir çerçeve çıkarmayı hedeflemektedir.

Genel olarak bu kılavuz, yalnızca yapılanları belgelemeyi değil; aynı zamanda müziği bir öğrenme, ifade ve yeniden topluma kazandırma aracı olarak kullanan yaratıcı rehabilitasyon çalışmalarına yönelik ölçeklenebilir bir model sunmayı amaçlamaktadır.

1.1 Yöntem ve Kaynaklar (İş Paketi 2 – WP2, İş Paketi 3 – WP3, izleme belgeleri, anket sonuçları vb.)

Bu kılavuzun geliştirilmesi, M4F projesinin tüm yaşam döngüsünü yansıtan, çok kaynaklı ve kanıta dayalı bir yöntemle temellendirilmiştir.

Bu kılavuz, kuramsal çerçeveler, uygulamalı eğitim yöntemleri ve ceza infaz kurumu ile denetimli serbestlik müdürlükleri ortamlarında yürütülen uygulama süreci boyunca toplanan ampirik geri bildirimlerin bir bileşiminden oluşmaktadır.

Bu kılavuzun oluşturulmasında aşağıdaki birincil kaynaklardan yararlanılmıştır:

1. Hip Hop Müzik Prodüksiyonu Yeterlilik Çerçevesi (R1)
2. Ceza İnfaz Kurumlarında Ses Düzenleme Yöntemleri ve Teknolojilerine Yönelik Eğitim El Kitabı (R2)
3. İzleme süreci (monitoring) sürekli ve katılımcı bir şekilde yürütülmüştür. Her ortak kuruluş, konsorsiyum düzeyinde geliştirilen ortak raporlama şablonlarını kullanarak kendi ilerlemesini belgelemiştir. Bu rapor yazımında izleme belgelerinden kapsamlı biçimde yararlanılmıştır.

Yöntemsel açıdan bakıldığında, bu kılavuzun temel katkısı İş Paketi 3'ten (WP3) kaynaklanmaktadır. WP3, beş ortak ülkenin infaz kurumlarında (ceza infaz kurumu ya da denetimli serbestlik müdürlüğü) müzik prodüksiyon atölyelerinin deneysel olarak uygulanmasını içermiştir.

Bu aşama aşağıdaki unsurları sağlamıştır:

- R1 ve R2 çerçevelerinin pratik düzeyde doğrulanması,
- Ulusal bağlamların özelliklerine uygun uyarlamaların geliştirilmesi,
- Doğrudan gözlem, kurumsal işbirlikleri ve katılımcı çıktılarından elde edilen veri ve içgörüler.

M4F konsorsiyumunun uluslararası yapısı, İtalya, Türkiye, Romanya, Almanya ve Belçika'da faaliyet göstermesi nedeniyle, metodolojik yaklaşımda karşılaştırmalı bir bakış açısı benimsenmiştir.

Bu sayede aşağıdaki alanlardaki farklılıklar daha iyi anlaşılabilmiştir:

- Ceza İnfaz Kurumu altyapısı ve erişim koşulları,
- Kurumsal destek ve kısıtlamalar,
- Hip hop'un eğitsel bir araç olarak kültürel kabulü,
- Ses teknolojilerinin uygulanabilirliği açısından lojistik olanaklar.

Bu karşılaştırmalı unsur, farklı bağlamlara uyarlanabilir önerilerin şekillendirilmesinde belirleyici bir rol oynamıştır.

1.2 Mevcut Durumun Genel Görünümü.

Bu kılavuzun hazırlandığı tarihte, M4F projesi temel uygulama aşamasını tamamlamış durumdadır. İtalya, Türkiye, Romanya, Almanya ve Belçika'daki Ceza İnfaz Kurumlarında veya Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde müzik atölyeleri kurulmuş ve test edilmiştir. Proje ortağı kuruluşlar tarafından hayata geçirilen bu atölyeler, R1'de ortaya konan pedagojik çerçeveye ve R2'de sunulan operasyonel kılavuza dayalı olarak yapılandırılmıştır.

Kurumsal yapılar, hedef gruplar ve lojistik kısıtlar açısından farklılıklar bulunmasına rağmen, tüm ortaklar şu alanlarda başarı sağlamıştır:

- Dijital Ses İstasyonu (DAW) kullanarak temel düzeyde ses prodüksiyon laboratuvarlarının kurulması,
- Hip hop ve rap odaklı yapılandırılmış müzik eğitimi programlarının yürütülmesi,
- Katılımcıların özgün parçalar besteleme, kaydetme ve prodüksiyon süreçlerinde desteklenmesi,
- Eğitsel, duygusal ve sosyal etkilerin belgelendirilmesi ve izlenmesi.

Her ulusal bağlam, kendine özgü zorluklar ve fırsatlar sunmuştur; bu bağlamlar, çocuk hükümlülerin bulunduğu kurumlardan denetimli serbestlik ortamlarına ve genç yetişkinlere yönelik ceza infaz birimlerine kadar çeşitlilik göstermektedir. İzleyen bölümlerde bu deneyimler daha ayrıntılı şekilde ele alınacak; neyin işe yaradığını, nerelerde uyarılma gerektiğini ve gelecekteki uygulamalar için hangi derslerin çıkarılabileceğini karşılaştırmalı bir bakış açısıyla ortaya koyacaktır.

2. Eğitimsel

Bu bölüm, M4F projesi boyunca geliştirilen ve uygulanan eğitimsel ve pedagojik yöntemi ortaya koymaktadır.

M4F projesi özünde, dijital müzik prodüksiyonunu öğretmek üzere tasarlanmış bir girişimdir ve bu eğitim süreci doğrudan ceza infaz kurumları ile denetimli serbestlik bağlamında yapılandırılmıştır. Projenin odağında, katılımcıların rap sözlerinin üzerine inşa edilen enstrümantal temeller –yani hip hop “beat”leri– üretebilmelerini sağlamak yer almaktadır.

Hip hop'un tercih edilmesi bilinçli ve pedagojik açıdan anlamlı bir seçimdir. Özünü kendini ifade etme, kültürel kimlik ve toplumsal eleştiriden alan bu müzik türü, dışlanma, marjinalleşme ve kurumsal denetimin hâkim olduğu ortamlarda benzersiz bir eğitsel değer sunar. M4F projesi doğrudan söz yazımına değil, beat üretimine odaklansa da bu iki unsur doğası gereği birbirini tamamlar ve karşılıklı olarak güçlendirir. Yazma ile prodüksiyon arasındaki bağın genel öğrenme deneyiminin önemli bir parçasını oluşturduğunu gözlemledik; bu bölüm boyunca bu ilişkiye özellikle dikkat çekilecektir.

Bu bölümün ilk kısmı, müzik prodüksiyonunun öğretilmesi için geliştirilen teknik ve pedagojik yöntemi ortaya koymaktadır. Özellikle de, prodüksiyona dayalı atölyeleri güçlü biçimde tamamlayan bir bileşen olarak söz yazımı pratiğine dikkat çekmektedir.

Ardından, R1'de tanımlanan yeterlilik alanlarına referansla, infaz kurumlarındaki katılımcılar arasında gözlemlenen eğitsel ve sosyal etkilerin bir çözümlemesi sunulmaktadır.

Son olarak, bölüm her ortak ülkede uygulamanın hangi düzeyde gerçekleştiğine dair karşılaştırmalı bir özetle kapanmakta ve bu özet, operasyonel zorluklar ile öne çıkan iyi uygulamalar üzerine düşünmeye zemin hazırlamaktadır.

2.1 Eğtiimsel Yaklaşım (Yazma/Yapma Süreçleri)

R1’de de belirtildiği üzere, hip hop yalnızca bir kültürel tarz ya da müzikal tercih değildir. Aynı zamanda, biçimsel olmayan öğrenmeye, yaratıcılığa, toplumsal farkındalığa ve kimlik inşasına dayanan bir pedagojik modeldir. Hip hop temelli eğitim, özellikle infaz kurumları gibi sosyal dışlanmanın yoğun yaşandığı ortamlarda büyük önem taşır; çünkü geleneksel eğitim modelleri bu bağlamlarda çoğu zaman katılım yaratmakta yetersiz kalmaktadır.

R1’e göre hip hop temelli eğitim:

- **Kültürel temellidir;** dışlanmış gençler ve yetişkinlerle yankı uyandıran anlatılar ve ifade biçimlerinden beslenir.
- **Öğrenen merkezlidir;** katılımcıları bilgi ve anlamın üreticisi konumuna yerleştirerek onları yaratıcı sürecin aktif öznesi haline getirir.
- **Süreç odaklıdır;** ezbere dayalı öğretim yerine yaratma, deneme ve tekrar yoluyla öğrenmeyi önceliklendirir.
- **İlişkisel temellidir;** öğrenme sürecini işbirliği, akran geri bildirimi ve grup dinamikleri üzerinden inşa eder.
- **Güçlendiricidir;** kişisel anlatıları geri kazanma ve bastırılmış ya da damgalanmış kimlikleri ifade etme imkânı sunar.

Bu özellikler, hip hop’u infaz kurumlarındaki eğitimler için ideal bir çerçeve haline getirmektedir. Hip hop; kültür, yaratıcılık ve ifade yoluyla yeniden bağ kurmanın bir yolunu sunar ve katılımcıların kendilerini yalnızca cezanın pasif muhatapları olarak değil, anlamın aktif üreticileri olarak görmelerine imkân tanır.

M4F, söz yazımını resmi olarak temel müfredatına dahil etmese de, R1’de tanımlanan yazma sürecinin pedagojik değeri, uygulama sürecinde defalarca doğrulanmıştır.

Söz yazımı, eğitsel hedeflere birden çok açıdan hizmet etmektedir:

- **Dil ve okuryazarlık gelişimi:** kafiye kurma, ritim ve sözdizimi kullanma, kelime dağarcığını genişletme;
- **Anlatı temelli düşünme:** kişisel hikâyeleri yapılandırma, deneyimler üzerine düşünme ve kimliği metin aracılığıyla ifade etme;
- **Duygusal ve sosyal öğrenme:** duyguları adlandırma ve anlamlandırma, zorlayıcı deneyimlerle yüzleşme ve alternatif gelecekler hayal etme;
- **Vatandaşlık ve eleştirel katılım:** sözleri, kendini ifade etme, eleştiri geliştirme ve topluluk aidiyeti kurma aracı olarak kullanma.

Söz yazımı, R1’de tanımlanan “Sosyal Boyut” başlığı altındaki yeterlilik gelişiminde de önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle kişinin kendini tanıması, iletişim becerileri kazanması ve grup içi etkileşim kurması açısından belirleyici bir işlev üstlenmektedir. Birçok ortak ülkede eğitimci, katılımcıların bir beat oluşturduktan sonra, bu üretimi sözle tamamlamak istediklerini gözlemlemiştir. Bu durum, söz yazımını resmi bir hedef olarak belirlenmemiş olsa bile kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

Bu durum, R1’de öne sürülen görüşü pekiştirmektedir: beat yapımı ve söz yazımı, aynı eğitsel yapının iki tamamlayıcı yönü olabilir. Beat yapımı teknik ve bilişsel gelişimi desteklerken; söz yazımı duygusal, dilsel ve anlatı temelli ifadeyi mümkün kılar. Bu iki bileşen bir araya geldiğinde, zihni ve sesi aynı anda harekete geçiren bütüncül bir yaratıcı süreç ortaya çıkar. Bu da, çoğu zaman hem kendileriyle hem de çevreyle bağı zayıflamış bireylerin bulunduğu ceza infaz kurumu ya da kısıtlı hayat sürme bağlamları için son derece uygun bir yapı sunar.

M4F atölyelerinin çoğunda söz yazımı, doğal olarak tamamlayıcı bir uygulama olarak ortaya çıkmıştır. Ancak projenin tasarımı ve yapısı gereği, asıl odak noktası müzik üretiminin öğretilmesidir. Bu üretim, özellikle erişilebilir dijital araçlar kullanılarak hip hop beat'lerinin oluşturulmasına yöneliktir. Bu tercih rastlantısal değildir; eğitsel, teknik ve kurumsal birçok unsur dikkate alınarak yapılmıştır. Müzik üretimi, katılımcıları yaratıcı, teknik ve süreç temelli bir öğrenme sürecine dâhil eder. Bu yönüyle, kısıtlı ortamlarda hem rehabilitasyon hem de beceri geliştirme açısından güçlü bir yöntem olarak öne çıkar. Ayrıca, istihdam edilebilirlik ile de ilişkilendirilebilir.

Bu eğitimin temelini, R2 – Ceza İnfaz Kurumlarında Ses Düzenleme Yöntemleri ve Teknolojilerine Yönelik Eğitim El Kitabı oluşturmuştur. Dört aşamalı modülden oluşan bu uygulamaya dönük ve esnek müfredat, aşamalı bir öğrenme süreci üzerine yapılandırılmıştır.

Yöntem, farklı okuryazarlık düzeylerine, teknik koşullara ve zaman sınırlamalarına uyum sağlayabilecek şekilde tasarlanmıştır. Eğitimcilerden ve kurum temsilcilerinden gelen saha geri bildirimleri doğrultusunda geliştirilmiştir.

Her modül, başlangıçtan bağımsız üretime kadar uzanan daha geniş bir öğrenme sürecine katkı sunar. Aynı zamanda, hem pedagojik ilkeleri hem de Ceza İnfaz Kurumu eğitiminin pratik sınırlılıklarını yansıtır.

Şimdi her bir modüle kısaca göz atacağız. Ancak daha ayrıntılı ve kesin bilgiler için R2 belgesine başvurmanız önerilir. Bu belge, M4F internet sitesinden ücretsiz olarak indirilebilir (anlatım bütünlüğü açısından başlıklar kısaltılmıştır).

1) Modül 1: Hip Hop Kültürüne ve Müzik Teknolojisine Giriş

Bu ilk modül, katılımcıları hip hop kültürünün temelleriyle buluşturarak dijital ses üretim araçlarına dair temel bir giriş sunar. Modülün amacı, özellikle müzik yazılımlarına aşina olmayan katılımcılarda merak uyandırmak ve teknik sistemin göz korkutucu yanlarını ortadan kaldırmaktır.

Temel eğitsel işlevleri şunlardır:

- Hip hop'un toplumsal kökenlerini, temel unsurlarını (DJ'lik, MC'lik, beatbox, graffiti, breakdance) ve değerlerini (direniş, kimlik, ifade) tanıtmak;
- Katılımcıları dijital müzik üretimine ilişkin temel kavramlarla tanıştırmak: sample'lar, loop'lar, tempo, ölçü (bars), desenler (patterns);
- Dijital Ses İstasyonlarının (DAW) temel işlevlerini tanıtmak (örneğin Ableton Live, Audacity, Logic Pro gibi programlar) ve bu işlevleri baskı oluşturmada, keşfetmeye dayalı bir yaklaşımla incelemek.

2) Modül 2: Bir Beat Yazma ve Düzenleme

Katılımcılar yazılım arayüzünü ve temel kavramları kavradıktan sonra, Modül 2 onları yapılandırılmış beat besteleme süreciyle tanıştırır. Bu aşamada katılımcılar müzikal fikirler üretmeye yönelik denemelere başlar; davul seslerini seçer, desenleri düzenler ve ritmik yapıların ilerleyişini kurgularlar.

Temel eğitsel işlevleri şunlardır:

- Beat yapısına dair farkındalık geliştirmek (giriş, kıta, nakarat, köprü bölümleri);
- Ritmik farkındalığı ve desen çeşitliliğini teşvik etmek;
- Karar verme becerisini ve yaratıcı niyeti desteklemek;
- Düzenleme ve şarkı akışıyla ilgili temel kavramları tanıtmak.

3) Modül 3: Beat Yapımı ve Geliştirilmesi

Bu modül, katılımcıların müziğinde derinlik kazandırma ve yapıyı daha karmaşık hale getirme sürecine odaklanır. Eğitim sürecinin yaratıcı merkezini oluşturan bu aşamada, katılımcılar teknik becerilerini ve estetik değerlendirme yetilerini geliştirir.

Temel eğitim işlevleri:

- Davul, bas yürüyüşleri, melodiler ve efektler gibi çok katmanlı bestelerle çalışma;
- Doku, ruh hali ve türsel kalıpları keşfetme (trap, drill, boom-bap, lo-fi);
- Otomasyon, efektler (reverb, EQ, filtreler) ve dinamiklerle denemeler yapma;
- Kişisel bir “sound” ve müzikal kimlik geliştirme.

4) Modül 4: Mix ve Mastering (Post-Prodüksiyon)

Bu son modül, katılımcılara parçalarını son hâline getirme ve cilalama sürecini tanıtır. Bu süreç, yalnızca teknik becerileri pekiştirmekle kalmaz, aynı zamanda bir tamamlanmışlık hissi ve gurur duygusu da kazandırır. Her laboratuvar bu modülü tam olarak uygulayamamış olsa da, uygulandığı yerlerde pedagojik değeri açıkça görülmüştür.

Temel eğitim işlevleri:

- Kazanç ayarlaması, ses dengesi ve EQ’nun temelini öğrenme;
- Stereo alan, kompresyon ve dışa aktarma süreçlerini anlama;
- Gözden geçirme, tekrar üretme ve son karar verme becerilerini teşvik etme;
- Sunulabilir ve paylaşılabılır çıktılar oluşturma.

2.2 Katılımcılar Üzerindeki Eğitsel ve Sosyal Etkiler

M4F projesinin temel hedeflerinden biri, yaratıcı dijital eğitimin—özellikle hip hop temelli müzik yapımının—ceza infaz kurumundaki bireyler arasında temel yeterlilikleri ve sosyal becerileri geliştirmede etkili bir araç olup olamayacağını ortaya koymaktır. Atölyelerin amacı yalnızca teknik beceriler kazandırmak değil, aynı zamanda kişisel gelişimi, toplumsal yaşama yeniden katılma potansiyelini ve duygusal dayanıklılığı da desteklemektir.

Tüm pilot uygulama alanlarında, katılımcılar R1 belgesinde tanımlanan bazı alansal (transversal) yeterliliklerde kayda değer ilerlemeler göstermiştir. Bu yeterlilikler arasında şunlar yer almaktadır:

- **Dijital yeterlilik:** Katılımcılar, DAW yazılımları (Ableton, Audacity, Logic Pro) kullanarak uygulamalı beceriler geliştirmiştir. Ses dosyalarını düzenlemeyi, loop yaratmayı, temel efektler uygulamayı ve beat’lerinin son hâllerini dışa aktarmayı öğrenmişlerdir. Dijital okuryazarlığı düşük olan katılımcılar bile yazılım tabanlı çalışma süreçlerine karşı güven kazanmışlardır.
- **Öğrenmeyi öğrenme:** Özellikle daha önceki eğitim hayatı kesintiye uğramış ya da olumsuz deneyimlerle şekillenmiş birçok katılımcı, geleneksel olmayan ve kendi hızlarında ilerleyebilecekleri bir süreç sayesinde yeniden öğrenmeye yönelmiştir. Beat yapımının tekrar eden, deneme-yanılma temelli doğası; kararlılık, öz değerlendirme ve kendini düzeltme becerilerinin gelişmesini sağlamıştır.
- **Yaratıcılık ve inisiyatif:** Katılımcılar kendi beat’lerini üretirken yaratıcı kararlar alma, anlık sorunları çözme ve kişisel tarzlarını yansıtmaya fırsatı bulmuşlardır. Bu süreç, bireysel inisiyatif alma ve deneme cesaretini teşvik etmiştir.

- **Takım çalışması ve iletişim:** Grup oturumlarında katılımcılar birbirlerine geri bildirim vermiş, parçalar üzerinde birlikte çalışmış ve karşılıklı öğrenme sürecini desteklemişlerdir. Bu durum özellikle İtalya, Almanya ve Belçika'da belirginleşmiş; bu ülkelerde akran rehberliği kendiliğinden gelişmiştir.
- **Benlik algısı ve kimlik:** Özellikle şarkı sözleri ya da vokal performansların sürece dahil edildiği durumlarda, eğitmenler katılımcıların özgüvenlerinde, duruşlarında ve düşüncelerini ifade etme isteklerinde gözle görülür değişimler olduğunu bildirmiştir.

Bu gelişmeler, katılımcıların müzik ya da teknolojiyle daha önceki deneyimlerinden bağımsız olarak tutarlılık göstermiştir.

Pek çok durumda, müzik yapımı yalnızca teknik öğrenme aracı olmakla kalmamış, aynı zamanda duygusal bir işleme, düşünme ve ifade alanı sunmuştur. Birçok gençlik çalışanı, katılımcıların beat'lerini dile getirilemeyen hikâyeler, ruh hâlleri ya da anılar için bir tür fon müziği olarak kullandığını belirtmiştir. Şarkı sözü yazımı kendiliğinden ortaya çıktığında ise, katılımcılar genellikle otobiyografik metinler yazmış; aile, özgürlük, suçluluk ve umut gibi temaları işlemişlerdir. Şarkı sözü yazımının açıkça öğretilmediği ortamlarda bile, eğitmenler beat'leri "duygusal olarak yüklü" ya da "derinlemesine kişisel" olarak tanımlamıştır.

Müzik yapımının sözel olmayan ve ritmik doğası, bazı katılımcıların dil veya okuryazarlık engelleriyle karşılaşmadan kendilerini ifade edebilmelerine olanak tanımıştır. Eğitmenler, beat yapımındaki yapı ve tekrar unsurlarının, özellikle huzursuzluk ya da kopukluk yaşanan anlarda, katılımcıların duygularını düzenlemelerine yardımcı olduğunu gözlemlemiştir.

Atölyeler, katılımcılara pasif kurumsal rutinlerden farklı olarak bir başarı hissi ve ilerleme duygusu da kazandırmıştır. Tamamlanmış bir parçayı üretmek, onu dinlemek ve geri bildirim almak, somut bir başarı deneyimi yaratmıştır. İtalya ve Belçika'da, parçaların resmî olarak yayımlanması ya da halka açık sunumların düzenlenmesi yönünde planlar geliştirilmiş; bu da katılımcılara dışsal tanınırlığa giden bir yol sunmuştur.

M4F projesi, yaratıcı dijital eğitimin kurumsal engeller ile bireysel potansiyel arasındaki mesafeyi aşabileceğini; aktarılabilir yeterliliklerin geliştirilmesine, motivasyonun artmasına ve yoksunluk içindeki ortamlarda bile daha kapsayıcı öğrenme ekosistemlerine katkı sunabileceğini göstermiştir.

2.3 Güçlü Yönler ve Zorluklar

Bu bölüm, M4F projesinin temel güçlü yönleri ve geleceğe yönelik zorlukları üzerine yapılmış yapılandırılmış bir değerlendirmeyi sunar. Değerlendirme, hip hop'un pedagojik bir araç olarak genel güçlü yanlarından başlayarak, laboratuvarlarımıza özgü ayrıntılara kadar ilerleyecektir.

Güçlü Yönler

Its key strengths in general educational settings include:

- **Kültürel bağ ve erişilebilirlik:** Hip hop, çoğu zaman ana akım eğitim modellerinden dışlanmış hissedilen bireylerle güçlü bir bağ kurar. Dezavantajlı topluluklarda doğmuş olması, onu öğrenmeye yeniden katılım için ideal bir başlangıç noktası hâline getirir.
- **Düşük başlangıç eşiği:** Müzik yapmaya veya söz yazmaya başlamak için herhangi bir ön eğitim gerekmez; bu da hip hop'u, resmî eğitim düzeyinden bağımsız olarak kapsayıcı kılar.
- **Çok boyutlu öğrenme:** Hip hop, duygusal, bilişsel ve sosyal alanları aynı anda harekete geçirir; sanatsal ifade ile kişisel gelişimi bir araya getirir.
- **Süreç odaklı yöntem:** Deneme-yanılma, yeniden düzenleme ve tekrar etme gibi süreçlere odaklanılması; dayanıklılığı, öz değerlendirmeyi ve azmi teşvik eder.

- **Öğrenen merkezli yaratıcılık ve anlatı kurma:** Katılımcılar yalnızca bilgi alan bireyler değil; içerik, anlatı ve anlamın aktif yaratıcıları hâline gelir.

Bu yaklaşım, Avrupa'da ve dünya genelinde yaygın olarak yaygın eğitim programlarında, özellikle de kentsel gençlik çalışmaları alanında benimsenmiştir.

Ceza infaz kurumu bağlamında uygulandığında ise, hip hop temelli eğitim; hükümlü bireylerin sıklıkla karşılaştığı yapısal ve psikolojik engellere karşı benzersiz derecede etkili bir çözüm sunmaktadır.

M4F uygulaması, bu avantajların birçoğunu doğrulamıştır:

- **Duygusal ve psikolojik etkileşim:** Hip hop'un direnç, kimlik, hayatta kalma ve umut gibi temaları, ceza infaz kurumundaki bireylerin yaşanmışlıklarıyla örtüşmekte; bu da derin bir duygusal bağ kurulmasını sağlamaktadır.
- **Kaos içinde yapı:** Beat yapımının ritmi, tekrarı ve yapısallığı; katılımcılara, çoğu zaman katı ya da düzensiz işleyen kurumsal ortamda bir kontrol ve öngörülebilirlik hissi kazandırmaktadır.
- **Alternatif iletişim kanalı:** Sözel ifade ya da duygusal düzenleme konusunda zorlanan bireyler için müzik, güvenli ve etkili bir dışavurum aracı hâline gelmektedir.
- **Yaratım yoluyla rehabilitasyon:** Yaratıcı ifade, bireyde değerli olma hissi ve geleceğe yönelik bir bakış açısı geliştirir ki bu iki unsur, yeniden topluma kazandırma çabalarının temelini oluşturur.
- **Olumlu grup dinamikleri:** Hip hop'un doğası gereği iş birliğine dayalı yapısı; takım çalışması, dinleme ve karşılıklı destek gibi becerileri güçlendirerek, ceza infaz kurumlarında sıkça görülen izolasyonun etkisini azaltır.

M4F atölyeleri, disiplin cezaları olan ya da öğrenme güçlüğü yaşayan katılımcıların bile; yapı, ortak üretim ve karşılıklı geri bildirim üzerine kurulduğunda grup temelli öğrenme süreçlerine başarıyla dâhil olabildiğini göstermiştir.

M4F kapsamında geliştirilen ve R2 belgesinde ayrıntılı olarak açıklanan özgün yöntem, ceza infaz kurumlarında yürütülen eğitimin hem sınırlılıklarına hem de sunduğu olanaklara son derece uygun olduğunu kanıtlamıştır. Ortak ülkelerde gözlemlenen güçlü yönleri şunlardır:

- **Modüler ve uyarlanabilir yapı:** Dört modülden oluşan format, eğitmenlerin içeriğin derinliğini ve hızını teknik kapasiteye, grup büyüklüğüne ve kurumsal zamanlamaya göre ayarlamasına olanak tanımıştır.
- **Erişilebilir teknoloji:** Sektör standartlarına uygun DAW yazılımlarının basitleştirilmiş iş akışlarıyla birlikte kullanılması, hem kaliteli çıktılar hem de ilk kez kullananlar için erişilebilirlik sağlamıştır.
- **Adım adım beceri geliştirme:** Yöntem, döngü (loop) temelli keşiften tam beat yapımına kadar kademeleli bir yapı izleyerek katılımcılarda güven inşa etmiş; hem erken başarı deneyimi sunmuş hem de sürekli bir gelişim alanı yaratmıştır.
- **Özerklik yoluyla katılım:** Katılımcılar, kendi müzikal kimliklerini geliştirme, tür seçme ve projelerine sahip çıkma konusunda yaratıcı özgürlüğe sahip olmuşlardır.
- **Esnek eğitmen rolü:** Eğitmenler, öğretmen rolünden çok kolaylaştırıcı bir rol üstlenmiş; öğrenmeyi teşvik, birebir bağ kurma ve birlikte keşif yoluyla desteklemişlerdir. Bu yaklaşım, ceza infaz kurumu dinamiklerine özellikle uygundur.
- **Somut sonuçlar:** Katılımcılar atölyelerden tamamlanmış müzik parçalarıyla ayrılmış; bu somut başarı kanıtları hem başkalarıyla paylaşılabilmiş hem de özgüveni artıran, duygusal olarak tamamlayıcı bir deneyim sunmuştur.

Zorluklar

M4F yöntemi etkili ve uyarlanabilir olduğunu kanıtlasa da, farklı ülke bağlamlarında tekrar eden bazı zorluklar yaşanmıştır. Bu zorluklar yöntemin değerini gölgelemiş değildir; ancak gelecekteki uyarlamalar, yaygınlaştırma ve ölçeklendirme çalışmalarında dikkate alınması gereken önemli noktaları ortaya koymuştur.

Ceza infaz kurumu ortamı, her türlü eğitimsel ya da kültürel müdahaleyi etkileyen yapısal kısıtlamalar barındırır. M4F özelinde karşılaşılan başlıca kurumsal ve ceza infaz kurumuna özgü zorluklar şunlardır:

- **Kısıtlı erişim ve değişken izinler:** Almanya, İtalya ve Belçika'daki ortaklar; iç düzenlemeler veya idari değişiklikler nedeniyle ekipman kullanımına getirilen sınırlamalar ya da programlarda yapılan değişiklikler yaşandığını bildirmiştir.
- **Bürokratik karmaşa:** Resmî anlaşmaların (niyet mektupları veya destek yazıları gibi) oluşturulması genellikle güvenlik, eğitim ve idare gibi birden fazla birim arasında uzun süren müzakereler ve eşgüdüm gerektirmiştir.
- **Süreklilik eksikliği:** Almanya, Romanya ve İtalya gibi bazı bağlamlarda; tahliye tarihleri, kurumlar arası nakiller veya disiplin cezaları nedeniyle katılımcı sirkülasyonu yaşanmış ve bu durum öğrenme sürecini kesintiye uğratmıştır.
- **Kurumsal öncelik eksikliği:** Bazı durumlarda, başlangıçta ilgi gösterilmesine rağmen ceza infaz kurumu yönetimleri, güvenlik kaygılarını ya da daha "geleneksel" mesleki eğitim programlarını gerekçe göstererek kültürel eğitimi arka planda bırakmıştır.

Bu sorunlar, ceza infaz kurumu yönetimiyle sürecin en başından itibaren güçlü bir iletişim kurulmasının, zamanlamada esneklik sağlanmasının ve kurumsal düzeyde sağlam bir temel oluşturulmasının ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu konu, bir sonraki bölümde daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Kırılgan ve çoğu zaman yeterlilik açısından dezavantajlı bireylerle yaratıcı dijital eğitim yoluyla etkileşim kurmak, pedagojik duyarlılık ve uyarlanabilirlik gerektirir. Laboratuvar uygulamalarına ilişkin olarak, pedagojik açıdan iki temel zorluk tespit edilmiştir:

- **Düşük düzeyde okuryazarlık veya dijital beceri:** Bazı katılımcıların daha önce hiç bilgisayar kullanmamış olması ya da okuma güçlüğü yaşamaları, eğitmenlerin görevleri önemli ölçüde basitleştirmesini ve görsel ya da dokunsal öğrenme stratejileri kullanmasını gerektirmiştir. Her kurum, hem DAW yazılımı hem de bilgisayar kullanımı için kısayollar ve genel ipuçlarını içeren tablolar ve şemalar hazırlamış ve bunları A3 boyutunda çıktı alarak katılımcılara sunmuştur.

Müzik yapımını öğretmek, aynı zamanda bir bilgisayar okuryazarlığı eğitimi hâline de gelmektedir.

- **Düşük motivasyon veya kısa dikkat süresi:** Özellikle ilk oturumlarda, daha önce olumsuz eğitim deneyimleri yaşamış katılımcılar sürece katılmakta isteksiz davranmış ya da öğrenme yetilerine dair özgüven eksikliği göstermiştir.

Bir beat yapmayı öğrenmek, klasik bir enstrümanı (örneğin gitar) öğrenmeye benzer: zaman gerektirir ve başlangıçta katılımcıları korkutabilecek bir öğrenme eğrisi vardır. Bu nedenle ETIC, katılımcıların en baştan itibaren sürece bağlılık hissini en üst düzeye çıkaracak bir yöntem geliştirmiştir.

Bu yöntem, öğrenme sürecinin temeli olarak projeye özel olarak hazırlanmış, profesyonel bir beat'in katılımcılara sunulmasıyla hayata geçirilmektedir. Daha ayrıntılı bilgi için lütfen R2 belgesine başvurunuz.

Güvenlikli ortamlarda müzik yapımını uygulamaya koymak, aşağıdakiler gibi belirli teknik ve lojistik sorunları da beraberinde getirmektedir:

- **Donanım ve yazılım kısıtlamaları:** Bazı kurumlar internet erişimini veya yazılım yüklemeyi sınırlandırmıştır. Belçika'daki Merksplas Ceza İnfaz Kurumu'nda, BT kısıtlamaları nedeniyle ekip Ableton yerine Audacity kullanmak zorunda kalmıştır.
- **Mekân sınırlamaları:** Akustik kalite, mahremiyet ve gürültü kontrolü çoğu zaman yetersiz kalmıştır. Almanya'da mobil stüdyo kurulumu birkaç kez yer değiştirmek zorunda kalmıştır.
- **Eğitmen kapasitesi:** Bazı bağlamlarda, hem sosyal/pedagojik hem de teknik/müzikal becerilere sahip eğitmenlerin sınırlı sayıda olması, yöntemin tam kapsamlı olarak uygulanmasını zorlaştırmıştır. Bu durum Romanya ve Türkiye'de özellikle dikkat çekmiştir.
- **Zaman kısıtları:** Oturumların kısa süreli olması, kurumsal rutinler nedeniyle yaşanan kesintiler (yoklama, kilitlenme, disiplin olayları gibi) ve pilot uygulamanın genel olarak sınırlı bir zaman diliminde gerçekleştirilmesi, bazı ülkelerde dört modülün tamamlanmasını zorlaştırmıştır.

Bu lojistik engeller, esnek planlamaya, gerektiğinde minimum teknolojiyle çalışabilen alternatif modellere ve hem eğitimsel hem de teknik alanlarda yetkin çok disiplinli kolaylaştırıcıların istihdamı ya da eğitilmesi gerekliliğine yeniden dikkat çekmektedir. M4F projesinin genel hedeflerinden biri, yaratıcı ve dijital beceri gelişimi yoluyla istihdam olanaklarını desteklemektir. Atölyeler, katılımcılara dijital ses yapımını tanıtmaya ve değerli alansal beceriler kazandırma konusunda başarılı olsa da, bu yeterliliklerin somut mesleki fırsatlara dönüştürülmesi beklenenden çok daha karmaşık bir süreç olarak ortaya çıkmıştır.

Başlıca zorluklar şunlardır:

- **Ceza infaz kurumlarında verilen eğitim ile dış dünyadaki iş piyasaları arasında köprü kurmanın zorluğu:** Çoğu ceza infaz kurumu, mahkûmların eğitim sürecinden gerçek iş olanaklarına geçişini destekleyecek yapılandırılmış takip mekanizmalarına ya da yaratıcı/müzik sektörüyle kurulmuş iş birliklerine sahip değildir.
- **Yeterliliklerin resmî olarak tanınmaması:** Katılımcılar gerçek anlamda beceri geliştirmiş olsalar da, programı çoğu zaman iş piyasasında geçerliliği olan bir sertifika ya da akreditasyon olmadan tamamlamışlardır. Bu durum, özellikle mesleki eğitimin kültürel/yaratıcı eğitime göre hâlâ önceliklendirildiği bağlamlarda daha belirgin hâle gelmektedir.
- **Adli sicil kayıtlarından kaynaklanan engeller:** Yüksek motivasyona sahip bireyler bile, müzikle ilişkili alanlarda (etkinlik mekânları, gençlik merkezleri, medya gibi) iş ararken sistematik ayrımcılık ya da yasal engellerle karşılaşmış; bu da kazandıkları yeni becerilerin pratikte kullanılabilirliğini ciddi şekilde sınırlamıştır.
- **Tahliye sonrası süreklilik eksikliği:** Yapılandırılmış bir yeniden entegrasyon desteği olmaksızın, birçok katılımcı kurumdan çıktıktan sonra müzik üretimini sürdürebilmek için gerekli olan araçlara, mekânlara ya da ilişki ağlarına erişimini kaybetmiştir. Yalnızca birkaç pilot uygulamada (örneğin Türkiye'deki kalıcı stüdyo ya da Belçika'daki yetişkin eğitimi hattı gibi) bu sürekliliği sağlamaya yönelik mekanizmalar geliştirilmiştir.
- **Profesyonel mentorluk eksikliği:** Eğitmenler eğitimci ve kolaylaştırıcı rolleri açısından etkili olmuş olsa da, çok azı staj, sahne deneyimi ya da iş bağlantısı gibi profesyonel fırsatlara kapı aralayabilecek doğrudan sektör bağlantılarına sahiptir.

Bu zorluklar, M4F modelinin bir sonraki kritik adımını açıkça ortaya koymaktadır: Ceza infaz kurumlarında verilen yaratıcı eğitimin tahliye sonrası istihdamla ilişkilendirilmesini sağlamak. Bu hedefe ulaşmak için sertifikasyon, yaratıcı sektörle iş birlikleri kurulması ve ulusal ya da bölgesel iş gücü hizmetleriyle entegrasyon gibi yapılandırılmış köprülerin inşa edilmesi gerekmektedir. Şu anda bu konu üzerinde çalışmaktayız; bu aynı zamanda projenin son çalışma paketi olan WP4'ün temel amacını oluşturmaktadır

2.4 Laboratuvar Uygulamalarının Özeti

Bu bölümün son paragrafında, farklı laboratuvar uygulamalarını kısaca açıklayacağız.

İtalya - Arci Liguria

- **Uygulama Yeri:** İtalya/La Spezia Ceza İnfaz Kurumu'nda, kurum yönetimiyle imzalanmış resmî bir Muhabakat Zaptı (MoU) çerçevesinde yürütülmüştür.
- **Eğitmenler ve Takvim:** Sanatçı ve sosyal çalışmacı Danilo Manganelli tarafından, asistanı Filippo Marcellini ile birlikte yürütülmüştür. Dersler haftada iki gün (Pazartesi/Çarşamba) yapılmış, yazım ve kayıt oturumlarıyla desteklenmiştir.
- **Teknik Donanım:** Ableton Live 12 ile tam donanımlı dijital laboratuvar kullanılmıştır (Focusrite, MIDI kontrol cihazları, monitörler). Ekipmanlar R2 teknik şartlarına uygun olarak seçilmiştir.
- **Müfredat Kapsamı:** 1–3. Modüller tamamen uygulanmış; 4. Modül (Mix/Mastering) ise kısmen işlenmiştir. Bireysel projeler ve ETIC remix alıştırması dâhil edilmiştir.
- **Katılımcı Profili:** Müzikal geçmişleri farklılık gösteren yetişkin erkek mahkûmlar. R1 belgesinde tanımlanan hemen tüm yeterlilik alanlarında gelişim kaydedilmiştir.
- **Çıktılar:** Hem bireysel hem de ortaklaşa müzik parçaları üretilmiştir. Teknik beceriler, müzikal ifade ve iş birliği yetileri gelişmiştir.
- **Paydaşlar ve Sürdürülebilirlik:** Bölgesel yeterlilik belgelendirme kurumu ALFA, hukuk uzmanları ve Arci'nin ulusal ağıyla güçlü iş birlikleri kurulmuştur. Cenevre'de müzik yayını ve halka açık bir konser planlanmaktadır.

Arci Liguria laboratuvarı, düzenli bir haftalık programla yürütülmüş ve kılavuzda yer alan üç modülün tamamı uygulanmış; son modül ise kısmen işlenmiştir. Katılımcılar süreç boyunca ETIC tarafından sağlanan bir referans beat'i kullanmış; buna ek olarak kendi yönlendirdikleri prodüksiyon projeleri üzerinde çalışmışlardır. Eğitmen, kılavuzu bir çerçeve olarak uygulamış ancak sanatsal ifade konusunda esneklik tanımıştır. Remix çalışmaları sonucunda vokalli boom-bap ve drill tarzında parçalar üretilmiştir. Atölyenin başında ve sonunda yapılan beceri değerlendirmeleri, R1 yeterlilik alanlarının tamamında belirgin bir gelişim göstermiştir. Katılımcıların çalışmalarının kamuya açık şekilde paylaşılmasını düzenlemek amacıyla ALFA ve hukuk uzmanlarıyla koordinasyon sürdürülmüş; telif hakkı kaydı, olası yayınlar ve Arci aracılığıyla ulusal düzeyde savunuculuk faaliyetlerine yönelik adımlar atılmıştır.

Türkiye – İzmir Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

- **Uygulama Yeri:** İzmir Denetimli Serbestlik Müdürlüğü binasında gerçekleştirilmiştir. M4F projesine özel olarak, iki odalı kalıcı bir stüdyo kurulmuştur.
- **Eğitmenler ve Takvim:** Eğitmenliğini mühendis ve eğitimci Gürkan ile yaratıcı alanlara ilgi duyan hukukçu Metin yürütmüştür. Oturumlar haftada üç gün (Pazartesi/Çarşamba/Cuma), her biri 3 saat sürecek şekilde planlanmıştır.
- **Teknik Donanım:** MacBook, Focusrite, MIDI kontrol cihazları, akustik yalıtım ve Ableton Live kullanılan tam donanımlı bir stüdyo oluşturulmuştur.
- **Müfredat Kapsamı:** R2 belgesindeki dört modülün tamamı, grubun katılım düzeyine göre uyarlanmış hızda işlenmiştir.
- **Katılımcı Profili:** Uzman görüşmelerle seçilen altı genç denetimli serbestlik yükümlüsü (4 erkek, 2 kadın; 20–27 yaş aralığında) programa dâhil edilmiştir.

- **Çıktılar:** Katılımcılar DAW kullanımı ve müzik besteleme becerileri kazanmış; takım çalışması ve kendini ifade etme yönünde gelişim göstermiştir. Stüdyo, denetimli serbestlik ortamı içinde olumlu ve üretken bir alternatif alan hâline gelmiştir.
- **Paydaşlar ve Sürdürülebilirlik:** Üniversiteler, STK'lar ve hip hop sanatçılarıyla ilk temaslar kurulmuştur. Proje sonrasında stüdyonun sürekli kullanımı için uzun vadeli planlamalar yapılmaktadır.

İzmir Denetimli Serbestlik Müdürlüğü bünyesinde, bir sınıf ve akustik yalıtımlı bir kayıt odasından oluşan özel bir müzik stüdyosu kurulmuştur. Ekipmanlar verimli şekilde temin edilmiş; bazı donanımlar başka bir ceza infaz kurumunda kullanılmayan bir stüdyodan transfer edilerek yeniden değerlendirilmiştir. Bu aşamada resmî bir dış paydaş sürece dâhil edilmemiş olsa da, yerel STK'lar ve sanatçılarla gayriresmî temaslar kurulmuş; ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı ile sertifikasyon süreci hakkında görüşmelere başlanmış ancak süreç tamamlanmamıştır.

Romanya - CPIP

- **Uygulama Yeri:** Stüdyo, Timişoara Ceza İnfaz Kurumu'nda, gayriresmî bir anlaşma ve sözlü protokoller temelinde gerçekleştirilmiştir.
- **Eğitmenler ve Takvim:** Kurum eğitmeni Dan-Orest Nicolau ile dışarıdan teknik uzman Samuel Bogdan tarafından yürütülmüştür. Oturumlar haftada 3 gün, toplamda 4 ay süresince yapılmış; toplam 50 saatlik bir eğitim gerçekleştirilmiştir.
- **Teknik Donanım:** Laboratuvar; masaüstü bilgisayarlar, MIDI kontrol cihazları, mikrofonlar ve Ableton Live yazılımı ile donatılmıştır.
- **Müfredat Kapsamı:** 1-3. modüller tamamen uygulanmış; 4. modül ise okuryazarlık güçlükleri gözetilerek uyarlanmış içerikle temel düzeyde tanıtılmıştır.
- **Katılımcı Profili:** Dijital ve okuryazarlık becerileri sınırlı olan dört yetişkin erkek mahkûm. Katılımcılar, kurum içi duyuru ve eğitmen değerlendirmesiyle seçilmiştir.
- **Çıktılar:** Katılımcılar ilk kez müzik yapım süreciyle tanışmış; özgüven, takım çalışması ve kendini ifade etme alanlarında kayda değer gelişim göstermiştir.
- **Paydaşlar ve Sürdürülebilirlik:** PLAI ve Ceva De Spus gibi kültürel kuruluşlarla iş birlikleri geliştirilmektedir. Proje sonrasında destek ağı oluşturulması hedeflenmektedir.

Timişoara'daki CPIP laboratuvarı, R2 kılavuzunu okuryazarlık düzeyi düşük ve daha önce müzik eğitimi almamış küçük bir mahkûm grubunun ihtiyaçlarına göre uyarlamıştır. Eğitim süreci sadeleştirilmiş ve görsel desteklerle zenginleştirilmiş; tekrar ve uygulamalı çalışma ön planda tutulmuştur. Şarkı sözü yazımı başarıyla tanıtılmış olsa da, katılımcılar seslerini kaydetme konusunda isteksiz davranmıştır. Buna karşılık, beat yapımı daha geniş kabul görmüş; katılımcılar zamanla DAW kullanımı, ses katmanlarını düzenleme ve loop/efekt denemeleri konusunda güven kazanmaya başlamıştır. 4. modül temel düzeyde tutulmuştur. Paydaş katılımı pilot aşamada başlatılmış; Timişoara bölgesindeki kültürel STK'larla iş birliğine odaklanılmıştır.

Uygulama:

Katılımcıların dijital ve okuryazarlık becerilerinin sınırlı olması nedeniyle uygulama süreci çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Öğrenme hızı yavaş ilerlemiş ve program boyunca eğitmenlerin sürekli desteği gerekli olmuştur. Katılımcılar hem temel teknik beceriler (basit beat'ler oluşturma, dijital ses iş istasyonlarını kullanma, ses katmanları oluşturma) hem de sosyal beceriler (iş birliği, yaratıcılık, özgüven geliştirme) konusunda ilerleme kaydetmiş olsa da, yapılandırılmış yönlendirmelere bağımlı kalmışlardır. Program sonunda, destekle

birlikte müzik yapım görevlerine katılabilmişler; ancak henüz bağımsız çalışabilecek ya da karmaşık projeleri kendi başlarına başlatabilecek düzeye ulaşamamışlardır.

Örneğin, katılımcılar zamanla beat oluşturmaya ve müzikal yapıları düzenlemeyi öğrenmiş olsalar da, yazılım ortamında ilerleyebilmek için hâlâ adım adım yönlendirmeye ihtiyaç duymuşlardır. Okuma ve anlama güçlükleri, şarkı sözü yazımı ya da ileri düzey ses düzenleme gibi daha karmaşık içeriklere tam olarak katılım göstermelerini sınırlandırmıştır. Eğitimciler, yöntemi uygularken ağırlığı pratik ve uygulamalı çalışmalara vermiş; yönergeleri sadeleştirerek süreci uyarlamışlardır.

Ayrıca, katılımcılar ses kaydı ya da kamusal öz ifade gerektiren etkinliklerde isteksizlik göstermiştir. Bu nedenle eğitimciler, müfredatın bazı bölümlerini enstrümantal üretime ve sözel olmayan müzikal yaratıcılığa odaklayacak şekilde yeniden düzenlemiştir. Akran öğrenimini teşvik etmek amacıyla grup çalışmaları devreye alınmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, tüm bu sınırlılıklara rağmen atölye, dijital ve yaratıcı yeterlilikler için bir temel oluşturmaya başlamış; özgüven ve kişilerarası iletişim becerilerinde gelişim sağlamıştır.

Almanya - AufBruch

- **Uygulama Yeri:** Gençlik ceza infaz kurumlarına yönelik kısıtlamalar nedeniyle atölyeler, Berlin'deki Plötzensee Ceza İnfaz Kurumu ile bir gençlik merkezinde gerçekleştirilmiştir.
- **Eğitmenler ve Takvim:** Sanatçılar, teknik uzmanlar ve proje personelinin oluşan çok disiplinli bir ekip tarafından yürütülmüştür. Her iki grup (cezaevi + eski mahkûmlar) için Kasım 2024 – Mart 2025 arasında haftalık oturumlar düzenlenmiştir.
- **Teknik Donanım:** Logic Pro, MacBook'lar ve taşınabilir akustik malzemelerle donatılmış esnek bir mobil stüdyo kullanılmıştır.
- **Müfredat Kapsamı:** İçerik gruplara göre uyarlanmıştır: 1. Grup performans ve şarkı sözü üretimine; 2. Grup ise teknik becerilere odaklanmıştır. Modüller, katılımcıların farklı beceri düzeylerine göre seçmeli şekilde uygulanmıştır.
- **Katılımcı Profili:** 1. Grup: 12 genç mahkûm; 2. Grup: 6 eski hükümlü. Katılımcıların çoğu yaşam istikrarsızlığı, sağlık sorunları veya düşük dijital becerilerle karşı karşıyaydı.
- **Çıktılar:** 1. Grup toplam 11 canlı performans sergilemiştir; 2. Grup temel müzik yapım becerileri kazanmıştır. Atölyelerde güçlenme, motivasyon ve yaratıcılık ön plana çıkarılmıştır.
- **Paydaşlar ve Sürdürülebilirlik:** Plötzensee personeli, Theaterhaus Mitte, Gangway e.V. ve medya desteğiyle yürütülmüştür. Model, kurumsal erişimin değişken olduğu ortamlara uyum sağlayabilecek esnekliktedir.

AufBruch adapted its implementation to shifting access in the Berlin prison system by launching two parallel workshops. Group 1, inside Plötzensee Prison, engaged in a blended format combining body work, lyrical development, and performance. Group 2, composed of former inmates, met at Theaterhaus Mitte but faced high dropout rates due to unstable life circumstances. In Group 1, participants produced original lyrics, learned to use microphones and studio equipment, and performed in 11 live presentations attended by internal and external audiences. Group 2 completed a reduced program focused on basic DAW operation and self-expression. Post-processing was completed by staff due to technical challenges among participants.

Belçika - Asturia vzw

- **Uygulama Yeri:** Merksplas Ceza İnfaz Kurumu ve CVO EduKempen yetişkin eğitim kurumu bünyesinde gerçekleştirilmiştir.
- **Eğitmenler ve Takvim:** Cezaevinde Wendy Trimbos, CVO'da ise Jan Pypers eğitmenlik yapmıştır. Eğitimler, art arda iki dönem boyunca haftada iki kez (her biri 3 saat) düzenlenmiştir.
- **Teknik Donanım:** Cezaevinde Audacity, yetişkin eğitim kurumunda ise Ableton Live kullanılmıştır. Donanım olarak dizüstü bilgisayarlar, MIDI klavyeler, kulaklıklar ve projeksiyon cihazları kullanılmıştır.
- **Müfredat Kapsamı:** 1–3. modüller eksiksiz şekilde uygulanmış; 4. modül ise teknik sınırlamalar ve dil bariyerleri göz önünde bulundurularak kısmen işlenmiştir.
- **Katılımcı Profili:** 1. Grup: mülakatla seçilen hükümlüler; 2. ve 3. Gruplar: eski mahkûmlar ve düşük yeterliliğe sahip bireyler. Tüm gruplar R1 çerçevesine göre değerlendirilmiştir.
- **Çıktılar:** Katılımcılar ses düzenleme, beat yapımı ve iş birliği becerileri geliştirmiştir. Eğitim sürecinde özgüven, dinleme becerisi ve akran etkileşiminde belirgin ilerlemeler kaydedilmiştir.
- **Paydaşlar ve Sürdürülebilirlik:** VOCVO ve Belçika Eğitim Bakanlığı ile güçlü iş birlikleri kurulmuştur. Ulusal ölçekte yaygınlaştırma ve üretilen parçaların dağıtımına yönelik yasal hakların araştırılması süreci devam etmektedir.

Asturia, atölye çalışmasını üç ayrı turda yürütmüştür: biri Merksplas Ceza İnfaz Kurumu'nda, diğer ikisi ise CVO EduKempen eğitim kurumunda gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, mevcut veya eski hükümlülerden oluşan düşük yeterlilik düzeyine sahip bireylerdir. Her dönem başında ve sonunda beklentileri ve sonuçları değerlendirmek amacıyla mülakatlar yapılmıştır. 1. Grup, cezaevindeki yazılım kısıtlamaları nedeniyle Audacity kullanmış; 2. ve 3. Gruplar ise Ableton Live ile çalışmıştır. Katılımcılar, ortak bir veri tabanından beat seçmiş ve bireysel besteler üzerinde çalışmıştır. Eğitmenler, sürece dil ve okuryazarlık desteği de dâhil etmek zorunda kalmıştır. 4. Modül (mix ve mastering) yalnızca kısmen uygulanabilmiştir. Paydaş katılımı, cezaevi eğitim yetkilileriyle sürdürülen iş birlikleri üzerinden devam etmekte; müziklerin dağıtımına ilişkin yasal çerçeveler gözden geçirilmektedir.

1.4 Uygulama üzerine son düşünceler

M4F projesi, hip hop temelli dijital müzik yapımının ceza infaz kurumu ortamlarında güçlü, esnek ve kültürel olarak anlamlı bir eğitim yaklaşımı sunduğunu ortaya koymuştur. Bu etki, müzik yapım sürecine yazı pratiğinin de eklenmesiyle daha da artmaktadır.

İyi tanımlanmış pedagojik bir çerçeveye (R1) dayanan ve uygulamaya yönelik modüler bir yöntemle (R2) hayata geçirilen atölyeler, katılımcıların hem teknik beceriler hem de yaratıcılık, iş birliği, kendini ifade ve dijital okuryazarlık gibi alansal yeterlilikler geliştirmesini başarıyla desteklemiştir.

Bu yaklaşım, geleneksel öğrenme ortamlarının dışında kalan bireylere ulaşmakta özellikle etkili olmuş; katılımcılara başarı, kimlik keşfi ve duygusal katılım gibi anlamlı deneyimler sunmuştur. Yöntemin farklı kurumsal koşullara uyarlanabilir olması ve şarkı sözü yazımı gibi planlanmamış ancak etkili uygulamaların ortaya çıkması, modelin hem geçerliliğini hem de ölçeklenebilirliğini kanıtlamaktadır.

Öte yandan uygulama süreci, kurumsal erişim, eğitmen kapasitesi ve düşük yeterlilik düzeyine sahip bireyler için pedagojik uyarılma gibi alanlarda yapısal ve sistemsel zorlukları da gözler önüne sermiştir.

Proje, bu zorlukların üstesinden gelmeyi başarmış ve iyi uygulama örneklerini paylaşmıştır.

Katılımcılar somut beceriler ve yaratıcı güven kazanmış olsa da, bu kazanımların tanınan mesleki fırsatlara dönüşmesi hâlâ zorludur. Bu zorluklar, projenin WP4 aşamasında ele alınacaktır.

CEZA İNFAZ KURUMUNDA MÜZİK YAPIM ATÖLYESİ İÇİN UYGULAMA MODELİ

3. Ceza İnfaz Kurumunda Müzik Yapım Atölyesi İçin Uygulama Modeli

Bu bölümün amacı, M4F projesinin pratik deneyimine dayanarak, bir ceza infaz kurumu ortamında müzik yapımı atölyesi kurmak için gerekli olan teknik, insan kaynağı ve kurumsal koşulları tanımlamaktır. Önceki bölümlerde hip hop temelli eğitimin pedagojik ve sosyal etkileri ele alınırken, bu kısımda kamu otoriteleri, sivil toplum kuruluşları, eğitimciler ve ceza infaz kurumu ile denetimli serbestlik müdürlüklerinde M4F yaklaşımını uygulamak isteyenlere yol gösterecek, yapılandırılmış ve tekrarlanabilir bir operasyon modeli sunulmaktadır.

Beş Avrupa ülkesindeki uygulama verilerine dayanarak hazırlanan bu bölümde, ceza infaz kurumu bünyesinde dijital müzik yapımı atölyesinin güvenli ve etkili biçimde yürütülmesi için gerekli olan mekânsal, teknik ve güvenlik gereksinimleri özetlenmiştir. Ayrıca, eğitmenlerde bulunması gereken yeterlilikler, katılımcıların profili ve seçilme süreçleri ile sivil toplum kuruluşları ve ceza infaz kurumu yönetimleri arasında sürdürülebilir iş birliğini destekleyen kurumsal çerçeveler de ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Bölüm, uygulamanın yaygınlaştırılmasına yönelik pratik bir başvuru kaynağı olarak hazırlanmıştır. M4F ortaklığının farklı ülkelerde başarıyla hayata geçirdiği çeşitli yaklaşımları vurgularken, kalite, güvenlik ve eğitsel etki açısından ortak paydada buluşulan temel unsurları da ortaya koymaktadır. Her bir alt başlık, saha uygulamalarından ve izleme raporlarından elde edilen gözlemleri içermekte olup; hem pilot uygulamalara hem de müzik temelli eğitimin ceza infaz kurumu ortamında uzun vadeli entegrasyonuna rehberlik edecek şekilde hazırlanmıştır.

3.1 Mekansal ve Teknik Gereksinimler

Bir ceza infaz kurumunda müzik yapımı laboratuvarı kurmak, teknik ihtiyaçları kurumun yasal, lojistik ve güvenlik gereksinimleriyle birleştiren karmaşık bir operasyonel süreci beraberinde getirir. M4F projesi bu zorluğu, ileride farklı kurumlar tarafından da uygulanabilecek esnek ama yapılandırılmış bir operasyon modeli tanımlayarak aşmıştır.

Burada sunulan mekânsal ve teknik gereksinimler, M4F proje ortakları ile onların bağlı olduğu ceza infaz kurumu yönetimleri arasında yürütülen çok aşamalı ve iş birliğine dayalı bir sürecin sonucunda ortaya çıkmıştır. Her ülke ekibi kendine özgü mevzuat, altyapı koşulları ve kurumsal kültürlerle karşılaşmış olsa da, saha deneyiminden doğan ortak bir yöntem geliştirilmiş ve bu yaklaşım gelecekteki uygulamalara yol gösterecek bir temel oluşturmuştur.

1) Planlama ve Koordinasyon Aşaması

Her kurumda ilk adım, ceza infaz kurumu ya da denetimli serbestlik müdürlüğü bünyesinde mevcut alanların birlikte değerlendirilmesiydi. Bu değerlendirme kapsamında şunlar yer aldı:

- Belirli saatlerde kullanılmak üzere ayrılmış özel ya da çok amaçlı bir odanın tespiti,
- Temel altyapı koşullarının incelenmesi, (elektrik, havalandırma, akustik, aydınlatma)
- Kurumsal erişim protokollerinin ve fiziksel kontrol mekanizmalarının netleştirilmesi (örneğin; anahtarlar, personel refakati, çalışma saatleri).

Bazı durumlarda mevcut odalar yaratıcı amaçlar doğrultusunda yeniden düzenlendi. Örneğin:

- Romanya’da, daha önce radyo odası olarak kullanılan bir alan temel akustik iyileştirmelerle bu amaçla uygun hale getirildi.
- İtalya’da, bir koridor alanı yarı kalıcı bir yaratıcı laboratuvara dönüştürüldü ve ceza infaz kurumu personeli tarafından desteklendi.
- Türkiye’de ise İzmir Denetimli Serbestlik Müdürlüğü bünyesinde biri sınıf tipi, diğeri ise kayıt kabini olarak düzenlenen, iki odadan oluşan yeni ve kalıcı bir stüdyo inşa edildi.

Tüm bu düzenlemeler, altyapı iyileştirmelerine (örneğin; priz, kablolama) destek veren ve kurum içi kural-lara uygunluğu sağlayan teknik personel ile iş birliği ve müzakere gerektirdi.

2) Kurumsal İhtiyaçlar ve Kısıtlamalar

Ceza infaz kurumu yönetimi açısından, bir müzik atölyesinin kurulumu çeşitli temel ihtiyaçları karşılamalıdır:

- **Güvenlik ve risk yönetimi:** Tüm ekipman ve yazılımlar, kurumun iç güvenlik protokollerine uygun olmalıdır. Bu kapsamda, internet bağlantısının devre dışı bırakılması, yazılımların kurum dışındayken kurulması, USB portlarının kapatılması ve taşınabilir ekipmanların her oturumdan sonra güvenli şekilde saklanması gerekebilir.
- **Erişim kontrolü ve izlenebilirlik:** Katılımcıların ve dışarıdan gelen eğitmenlerin hareketleri kayıt altına alınmalıdır. Ekipman kullanım kayıtları, oturum takvimleri ve saklama prosedürleri şeffaf olmalı ve önceden üzerinde mutabık kalınmalıdır.
- **Rutinlerin istikrarı:** Atölye saatleri, kurumun genel takvimine uygun olarak belirlenmeli ve hassas dönemlerle (örneğin; güvenlik operasyonları, yemek dağıtımı vb.) çakışmamalıdır. Oda kullanımının önceden garantiye alınması, son dakika iptallerinin önlenmesi açısından önemlidir.
- **Kurumsal sorumluluk ve rol netliği:** Proje ortağı kuruluş, yasal uygunluk belgeleri, personel kimlik doğrulaması ve sorumluluklara ilişkin açık belgeler sunmalıdır. İçeride bir eğitmen veya kurum personeli ile irtibat kişisi belirlenmesi, uygulamanın başarısında çoğu zaman kilit bir unsur olmuştur.

3) Eğitsel Kullanım İçin Fonksiyonel Gereksinimler

Kurumsal kısıtlamalara uyum sağlanırken, atölye alanının pedagojik etkinlik ve yaratıcı çalışma açısından asgari koşulları da karşılaması gerekir. Bunlar arasında şunlar yer alır:

- **Akustik koşullar:** Tamamen ses yalıtımlı olması şart değildir; ancak, odada yankı ve dışarıdan gelen gürültü minimum seviyede olmalı, böylece dinleme, miksaj ve kayıt işlemleri yeterli ses netliğiyle gerçekleştirilebilmelidir.
- **Mobilya ve yerleşim:** Masalar, dizüstü bilgisayarlar, kontrol cihazları ve arayüzlerin yerleşimini rahatça sağlayacak şekilde olmalıdır. Oturma düzeni hem bireysel hem de grup çalışmasına imkân tanımalı ve eğitmenin tüm katılımcıları görebilmesine olanak sağlamalıdır.
- **Elektrik ve donanım koruması:** Güvenilir bir elektrik altyapısı büyük önem taşır. Mümkün olan yerlerde, prizlerde ani voltaj dalgalanmasına karşı koruma ve güvenli kablo düzenlemesi sağlanmalıdır.
- **Görsel araçlar ve projeksiyon:** Bazı ülkelerde (örneğin Belçika, Romanya, İtalya), özellikle okuryazarlık seviyesi düşük olan gruplarda görsel öğrenmeyi desteklemek amacıyla projeksiyon cihazları veya monitörler kullanılmıştır.

Kısacası, atölye alanı teknik olarak işlevsel, güvenli ve bilişsel açıdan destekleyici olmalıdır; böylece katılımcılar, kendilerini hem güvende hem de motive hissedecekleri bir ortamda müzik yapımı araçlarıyla çalışabilirler. M4F projesi kapsamında, doğru donanım ve destek sağlandığında en mütevazı odaların bile son derece etkili olduğu görülmüştür.

Aşağıdaki alt başlıklarda, M4F modelinde kullanılan stüdyo ekipmanı düzenleri (Bölüm 3.1.1) ile kurumsal protokollere uyumu sağlayan güvenlik ve operasyonel önlemler (Bölüm 3.1.2) ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

3.1.1 Stüdyo Ekipmanları

M4F atölye modelinin temelini, ceza infaz kurumu veya denetimli serbestlik ortamının özel ihtiyaçlarına göre uyarlanmış dijital müzik yapımı laboratuvarı oluşturmaktadır. Ekipman düzeninin taşınabilirlik, güvenlik kurallarına uygunluk, eğitsel yeterlilik ve ölçeklenebilirlik gibi birden fazla kriteri karşılaması gerekiyordu. Her bir proje ortağı kurum, temel donanım ve yazılım listesini esas alarak, kendi kurumunun koşulları ve mevcut altyapısına göre yerel bir laboratuvar oluşturdu.

Saha uygulamaları sayesinde standart bir ekipman düzeni geliştirildi ve bu yapı, ülkelere göre sabit ya da taşınabilir kurulumlarda kullanıldı.

Asgari Teknik Donanım (Standart Kurulum)

Her laboratuvar, aşağıdaki temel bileşenlerle donatılmıştır:

Table 1 – Ekipman listesi		
Ekipman Kalemi	Fonksiyon	Teknik Özellikler / Notlar
Laptop ya da Masaüstü PC	DAW yazılımının çalıştırılmasını sağlayan ana birim	En az 8 GB RAM, Windows veya macOS
Dijital Ses İşleme Yazılı (DAW)	Müzik prodüksiyon ortamı	Ableton Live, Logic Pro ya da Audacity (kısıtlı ortamlarda sınırlı işlemler için). Temelde herhangi bir DAW programı kullanılabilir.
MIDI Kontrol Cihazı	Beat yapımı ve düzenleme girişi	25 ya da 49 tuşlu, pad ve knob özellikli, esnek kullanım için
Ses Arayüzü	Mikrofon ve kulaklık bağlantıları için harici ses kartı	Focusrite Scarlett veya muadili
Stüdyo Kulaklığı	Bireysel dinleme imkânı	Kapalı tip, ortak kullanım ortamlarına uygun
Mikrofon ve Mikrofon Standı	Vokal veya örnek kayıtları (izin verilen durumlarda)	Pop filtreli ve ayaklı
Kablolar, Adaptörler, Prizler	Elektrik altyapısının güvenilirliği ve ekipman bağlantısı	Tüm ekipman etiketlenmiş ve envantere kaydedilmiş olmalıdır

Tüm ekipman, kurumun güvenlik standartlarına uygun şekilde yapılandırıldı: Yazılımlar ceza infaz kurumu dışında kurulum test edildi; internet bağlantısı tamamen kapatıldı ya da kısıtlandı; kullanıcı yetkileri, izinsiz değişiklik veya veri aktarımını önleyecek şekilde önceden ayarlandı.

Bazı pilot uygulama noktalarında, özellikle İtalya, Türkiye ve Belçika'daki yeniden entegrasyon merkezinde, laboratuvarların mesleki kalitesini ve eğitsel esnekliğini artırmak amacıyla ek donanım unsurları da eklendi. Bunlar:

- **Monitör hoparlörler:** Akustiği uygun olan odalarda grup halinde dinleme ve miks işlemleri için kullanıldı.
- **Akustik düzenleme malzemeleri:** Yalıtımsız alanlarda ses yansımalarını azaltmak için köpük paneller ve halılar kullanıldı.
- **Projeksiyon cihazı veya ikinci ekran:** Görsel anlatımı ve DAW yazılımı üzerinden yapılan uygulama gösterimlerini desteklemek için kullanıldı.
- **Ses yalıtımlı paneller veya kabinler:** Türkiye'de, daha kaliteli vokal kayıtları için özel bir kayıt alanı oluşturuldu.

Bu ek donanımlar zorunlu olmamakla birlikte, özellikle atölyelerde vokal performans ve remix üretimi aşamasına geçildiğinde katılımcıların deneyimini önemli ölçüde geliştirdi.

Fiyat konusunda, özellikle Nisan 2025 itibarıyla uluslararası vergilerdeki son değişiklikler nedeniyle kesin bir tahmin yapmak zordur. Ancak yukarıdaki ekipman listesinde yer alan 5 bilgisayar, 5 DAW lisansı, 5 MIDI kontrol cihazı ve 5 kulaklık için 2024 yılı sonunda ortalama maliyet yaklaşık 7.000 Euro civarındaydı.

Almanya'da AufBruch tarafından hayata geçirilen mobil laboratuvar modeli de dikkate değerdir. Gençlere yönelik ceza infaz kurumlarındaki erişim kısıtlamaları ve sabit kurulumların lojistik zorlukları nedeniyle, ekip birden fazla noktada esnek biçimde kullanılabilecek taşınabilir bir stüdyo oluşturdu.

Mobil laboratuvar da şunlar bulunuyordu:

- Logic Pro ve lisanslı eklentileri önceden yüklenmiş hafif MacBook'lar
- Sırt çantasına sığabilecek boyutta kompakt MIDI kontrol cihazları (örneğin Akai MPK Mini)
- Katlanabilir mikrofonlar ve masaüstü ayakları
- Taşınabilir ses arayüzü ve kulaklıklar
- Tüm ekipman, kurumsal düzenlemelere uygun şekilde, özel köpük destekli taşıma çantalarında muhafaza edildi.

Bu düzen sayesinde eğitmenler stüdyoyu birkaç dakika içinde kurup kaldırabiliyor, çok amaçlı alanlarda (örneğin gençlik merkezleri, dış sınıflar) çalışabiliyor ve hızla değişen kurumsal koşullara uyum sağlayabiliyordu. Ayrıca, ceza infaz kurumu dışında yeniden entegrasyon programlarına katılan eski hükümlülerle eğitimi sürdürmek de mümkün hale geldi.

Mobil model, M4F yaklaşımının temel hedeflerinden ödün vermeden daha küçük ölçekli olarak da uygulanabileceğini gösterdi ve özellikle pilot projeler ya da kısıtlı kaynağa sahip kurumlar için son derece esnek ve taşınabilir bir çözüm sundu.

Her bir proje ortağı, ekipman temini, ön kurulum işlemleri ve kurumsal onay süreçlerinden sorumluydu. Temel operasyonel uygulamalar şunlardı:

- Yazılım aktivasyonu ve DAW ayarlarının, ceza infaz kurumuna girişten önce yapılması,
- Sisteme erişimi ve değişiklik yapılmasını önlemek için şifre koruması ve kullanıcı hesabı oluşturulması,

- R2 eğitim programını destekleyecek şekilde merkezi örnek kütüphaneleri, loop paketleri ve şablonların önceden yüklenmesi,
- Tüm fiziksel ekipmanın envanter takibi, taşıma kayıtları ve seri numaralarının kaydedilmesi.

Bazı kurumlarda, bilgi teknolojileri üzerinde ciddi kısıtlamalar olduğunda (örneğin Belçika'daki Merksplas Ceza İnfaz Kurumu'nda olduğu gibi), açık kaynaklı veya daha basit yazılımlar (örneğin Audacity) tercih edildi. Romanya'da ise, okuryazarlık seviyesi düşük katılımcıların yazılımı daha kolay kullanabilmesi için ek görsel araçlar ve tuş etiketi çıkartmaları kullanıldı.

3.1.2 Güvenlik Önlemleri

Ceza infaz kurumu veya denetimli serbestlik ortamında dijital müzik yapımı atölyesi yürütmek, güvenlik protokollerine titizlikle uyulmasını gerektirir. Bu kurumlarda erişim, dijital altyapı ve ekipman kullanımıyla ilgili çok sıkı kuralları uygulanır. M4F modeli, bu koşullar gözetilerek tasarlanmış; ekipman seçiminden oturma yönetimine ve oturma sonrası saklama süreçlerine kadar her aşamada güvenlik uyumluluğu sistemli bir şekilde entegre edilmiştir.

Her ülke ve kurumun kendine özgü kuralları olsa da, aşağıda sıralanan ortak önlemler, kurumsal onay alınması ve uygulamanın sürdürülebilirliği açısından temel kabul edilmiştir.

1) Dijital ve Bilişim Güvenliği

Müzik yapımı, uygun şekilde denetlenmediği takdirde risk oluşturabilecek dizüstü bilgisayarlar ve yazılımlar aracılığıyla yürütülür. Herhangi bir güvenlik ihlalini ya da kurallara aykırı kullanımı önlemek için, tüm proje ortakları aşağıdaki dijital güvenlik önlemlerini uygulamıştır:

- **İnternet erişimi kapatılmıştır:** Tüm DAW programları ve örnek kütüphaneleri çevrimdışı olarak önceden yüklenmiştir. Bilgisayarların Wi-Fi adaptörleri devre dışı bırakılmış ya da fiziksel olarak çıkarılmıştır.
- **Kullanıcı hesabı kısıtlaması:** Bilgisayarlar, yazılım kurulumu, sistem değişikliği veya izinsiz dosya yönetimini önleyecek şekilde sınırlı erişimli kullanıcı profilleriyle yapılandırılmıştır.
- **Harici medya kontrolü:** USB portları ya kapatılmış ya da kullanımı kısıtlanmıştır; dışarıdan USB bellek, CD veya SD kart gibi medya araçlarına, önceden özel izin alınmadıkça, kesinlikle izin verilmemiştir.
- **Veri koruma ve yedekleme:** Proje dosyaları yalnızca cihazda saklanmış veya izin verildiği durumlarda, yetkili personel tarafından kurumun belirlediği kontrollü kanallar üzerinden yüklenmiştir (örneğin İtalya ve Türkiye'de). Bazı durumlarda, tamamlanan kayıtlar eğitmenler gözetiminde dışa aktarılmıştır.
- **Yazılım lisanslaması:** Tüm DAW programları yasal olarak lisanslanmış, önceden etkinleştirilmiş ve kullanım sırasında çevrim içi doğrulama gerektirmeyecek şekilde ayarlanmıştır.

Bu önlemler, kurumun bilişim teknolojileriyle ilgili tüm iç düzenlemelerine tam uyum sağlanmasını garanti etmiş; zararlı yazılım, veri aktarımı ya da sistem erişimiyle ilgili sorunların yaşanmasını önlemiştir.

2) Fiziksel Ekipman Kontrolü

Ceza infaz kurumunun risk yönetimi gerekliliklerine uyum sağlamak ve oturumlar arasında sürekliliği temin etmek amacıyla, tüm **ekipman sıkı kullanım, saklama ve gözetim protokollerine** tabi tutulmuştur. Bunlar:

- **Envanter listeleri:** Her bir ekipman (bilgisayar, kablo, kontrol cihazı, mikrofon vb.) seri numaralarıyla kaydedilmiş ve her oturum öncesinde ve sonrasında karşılıklı olarak kontrol edilmiştir.
- **Saklama protokolleri:** Ekipman, kurum içinde belirlenmiş personelin kontrolünde, güvenli bir oda ya da dolapta saklanmıştır. Bazı durumlarda, dışarıdan gelen eğitmenler ekipmanı günlük giriş-çıkış kayıtları tutulmak suretiyle taşımışlardır (örneğin Almanya'daki mobil laboratuvar modelinde).
- **Etiketleme ve kimliklendirme:** Tüm cihazlar, proje tanımlayıcıları ve mülkiyet bilgileriyle açıkça işaretlenmiş, böylece izlenebilirlik sağlanmıştır.
- **Taşıma güvenliği:** Ekipman koruyucu çantalar içinde taşınmış ve bazı durumlarda, giriş ve çıkışlarda ceza infaz kurumu personeli tarafından onaylanan ayrıntılı kontrol listeleriyle takip edilmiştir.

Bu önlemler, ceza infaz kurumu yönetimlerinin projeye olan güvenini artırmış ve personel ile eğitmenler arasında güven ilişkisi kurulmasını kolaylaştırmıştır.

3) Gözetim ve Erişim Kontrolü

Tüm uygulama ortamlarında, katılımcıların ve kurumun güvenliğini sağlamak amacıyla M4F atölyeleri önceden belirlenmiş erişim kurallarına göre yürütülmüştür:

- **Eğitmen akreditasyonu:** Dışarıdan gelen tüm personel, ceza infaz kurumu yönetimi tarafından önceden onaylanmış; güvenlik soruşturmaları yapılmış, kimlik kontrolleri gerçekleştirilmiş ve görev tanımları önceden sunulmuştur.
- **Katılımcı hareketliliği:** Katılımcıların atölyeye giriş ve çıkışı, ceza infaz kurumu personeli tarafından refakat ve yoklama prosedürleriyle koordine edilmiş; böylece öğrencilerin alana kontrollü şekilde gelmeleri ve ayrılmaları sağlanmıştır.

4) Uyum Sağlama Yeteneği ve Kurumsal Güven

M4F proje ortakları, şu koşullar sağlandığında güvenlik öncelikli ortamlarda da eğitsel yeniliklerin mümkün olabileceğini göstermiştir:

- Kurum personeliyle en baştan itibaren açık bir diyalog yürütülmüştür.
- Kurumsal kurallara tam anlamıyla riayet edilmiş, herhangi bir şekilde esnetilmemiştir.
- Operasyon modeline esneklik kazandırılmış; gerektiğinde oturumların yeri değiştirilebilmiş, erişim düzenlemeleri yeniden yapılandırılabilmiş ya da ekipman miktarı ihtiyaca göre azaltılabilmiştir.

Zaman içinde, özellikle İtalya, Türkiye ve Belçika gibi ülkelerde bu güvenlik önlemlerinin istikrarlı biçimde uygulanması sayesinde kurumsal güven artmış; bazı durumlarda atölyelere daha fazla özerklik tanınmış ve ceza infaz kurumu personelinin desteği genişlemiştir.

3.2 Eğitmenlerin ve Gençlik Çalışanlarının Rollerine Yeterlilikleri

M4F atölye modelinin etkinliği, uygulayıcıların sahip olduğu yetkinliklere dayanmaktadır. R1 – Hip Hop Müzik Yapımı Yeterlilik Çerçevesi'nde de belirtildiği gibi, bu bağlamda eğitmenin rolü yalnızca teknik eğitimle sınırlı değildir.

Eğitmenin, ceza infaz kurumu koşullarına ve dezavantajlı katılımcı profiline uyum sağlayacak şekilde, müzik yapımı alanındaki uzmanlığını eğitsel ve sosyal kolaylaştırıcı becerilerle birleştiren bütüncül bir profile sahip olması gerekmektedir.

R1 çerçevesi, eğitmen rolünü birbirine bağlı üç yetkinlik alanı altında tanımlamış ve bu alanlar, proje ortaklarının uygulama deneyimleriyle de doğrudan doğrulanmıştır.

R1'e göre, ceza infaz kurumunda hip hop temelli bir atölye yürüten etkin bir eğitmenin aşağıdaki üç alanda yetkinlik göstermesi gerekmektedir:

Tablo 2 – Eğitmen / Gençlik Çalışanı Yeterlilik Haritası (R1 > R3)		
R1 Yeterlilik Alanı	R3 Kılavuzunda Odak Noktası	Atölye Sürecinde Eğitmenlerin Temel Kazanımları
Teknik	Ceza infaz kurumunda dijital ses işleme yazılımlarının ileri düzeyde kullanımı, donanım kurulumu, sorun giderme ve güvenli bilişim altyapısının oluşturulması.	Çok kanallı oturumlar yürütür; kayıt, düzenleme ve temel miks işlemlerini uygular; kurallara uygun ve güvenli bir laboratuvar altyapısı sürdürür.
Yaratıcı	Farklı türlerde hip hop beat tasarımı; düzenleme konusunda rehberlik; yapım sürecini söz yazarlığı ile ilişkilendirme.	Referans beat seçkileri hazırlar; katılımcıları yapı, nakarat ve dinamikler konusunda yönlendirir; yaratıcı görevleri grup kültürüne göre uyarlar.
Bütüncül	Oturum planlaması, öğrenme sürecinin kademelendirilmesi, gelişim odaklı geri bildirim, ilerlemenin takibi ve değerlendirme için dokümantasyon.	Modüler ders planları hazırlar; R1 yeterlilik tanımlarını gayriresmi değerlendirme amacıyla kullanır; izleme kayıtlarını düzenli olarak tutar.
Sosyal	Travma hassasiyetine sahip kolaylaştırıcılık, çatışma yönetimi ve yatıştırma, kültürlerarası arabuluculuk, dış paydaşlarla ağ kurma.	Güven ve emniyet ortamı oluşturur; katılımcılar ve kurum personeliyle kuralları birlikte belirler; tahliye sonrası seçenekler için toplum paydaşlarıyla iletişim kurar.

Bu alanların her biri, R1'de yer alan yeterlilik birimleri ve tanımlayıcılarıyla ayrıntılandırılmıştır ve eğitmen seçimi, hazırlığı ve performans değerlendirmesi için başvuru kaynağı olarak geçerliliğini korumaktadır. Uygulama sürecinde, R1'de tanımlanan eğitmen profilinin **hem gerekli hem de uygulanabilir** olduğu; ancak çoğu zaman tek bir kişide bulunamayabileceği görülmüştür. Çoğu proje ortağı, şu şekilde özetlenebilecek **ikili bir uygulama modeli** benimsemiştir:

- **Teknik lider** (örneğin, bir müzik yapımcısı, ses teknisyeni veya sanatçı)
- **Kolaylaştırıcı veya eğitici** (örneğin, sosyal hizmet uzmanı, ceza infaz kurumu eğitmeni, gençlik çalışanı).

Örneğin:

- **Romanya:** Ceza infaz kurumu eğitmeni, yapılandırma ve grup yönetimi sağlarken; ses teknisyeni üretim sürecini yürüttü.

- **Almanya:** Eğitimciler sanatsal geçmiş ve travma duyarlı çalışmada deneyime sahipti; bu, risk altındaki gençlerle güven ilişkisi kurmak açısından önemliydi.
- **İtalya:** Eğitimci hem hip hop uygulayıcısı hem de sosyal eğitimciydi; bu profil, R1’de tanımlanan ideal yapıya yakındı.
- **Belçika ve Türkiye:** Eğitimciler, yetişkin eğitimi ile teknik deneyimi birleştirerek, kurumsal sınırlara ve grup çeşitliliğine uygun yaklaşımlar geliştirdi.

Tablo 3 – Faaliyet Haritası

Aşama	Eğitmen Rolü (R1’e göre)
Hazırlık	Yazılım ve donanımın kurulumu, içeriğin uyarlanması, ceza infaz kurumu personeliyle koordinasyon
Uygulama	Müzik yapım sürecine rehberlik, geri bildirim sağlama, grup ve bireysel çalışmayı dengeleme
Kolaylaştırıcılık	Grup dinamiklerini yönetme, katılımcıları motive etme, davranışsal veya duygusal sorunlara müdahale
Değerlendirme	Yeterlilik kazanımının gayriresmi değerlendirilmesi, ilerlemenin izlenmesi, yansıtıcı tartışmalar yürütme

Bu görevler, eğitmenin hem kolaylaştırıcı, hem yapımcı, hem de eğitici olarak üstlendiği çok yönlü rolü yansıtmaktadır. R1’de belirtildiği ve nihai uygulama raporlarında da doğrulandığı üzere, üç yeterlilik alanını bir arada taşıyan profesyonel bulmak hâlâ en büyük zorluklardan biridir. Birçok ülkede müzik yapımcıları pedagojik eğitimden yoksunken, eğitimciler de müzik teknolojisine yeterince hakim olmayabilmektedir. Bu nedenle, ileride yapılacak uygulamalarda şu adımların atılması önerilmektedir:

- Müzik yapımcılarına gençlik çalışmaları konusunda rehberlik verilmesi ve benzer şekilde eğitimcilerde de müzik teknolojisi eğitimi sağlanması gibi alanlar arası eğitim olanaklarının teşvik edilmesi,
- R1 ve R2 içeriklerine dayalı eğitmen uyum (oryantasyon) modüllerinin geliştirilmesi,
- Farklı kurumlar ve ülkeler arasında meslektaşlar arası deneyim paylaşımı ve gözlem fırsatlarının desteklenmesi.

Sonuç olarak, R1’de tanımlanan eğitmen yeterlilik çerçevesi hem uygulama açısından geçerliliğini kanıtlamış hem de pedagojik olarak vazgeçilmez olmuştur. Bu çerçevenin, M4F modelinin yaygınlaştırılmasında temel başvuru noktası olarak korunması ve ceza infaz kurumlarında yürütülecek yaratıcı eğitimlerde eğitmen seçimi, uyum süreci ve sürekli mesleki gelişim için kılavuz olarak kullanılması gerekmektedir.

3.3 Katılımcılar (Hükümlüler / Yükümlüler)

M4F projesinin ana hedef grubunu, farklı sosyo-kültürel geçmişlere sahip, eğitim hayatı çoğunlukla kesintiye uğramış ve sosyal dışlanma oranı yüksek olan hükümlüler oluşturmaktadır. Bu bağlamda eğitim programı sunmak, öğrenme koşullarını ve katılımı şekillendiren özel kırılabilirliklerin ve kurumsal kısıtlama-

ların göz önünde bulundurulmasını gerektirir. Hükümlüler, geleneksel anlamda birer öğrenci değildir. Son derece kuralcı ve çoğunlukla cezalandırıcı bir ortamda yaşarlar; teknolojiye erişimleri sınırlıdır, eğitim geçmişleri düzensizdir ve pek çok durumda yaşadıkları kişisel travmalar ya da dışlanma ile bağlantılı duygusal veya davranışsal zorluklarla karşı karşıyadırlar.

M4F metodolojisi, çok farklı yetkinlik düzeylerine, motivasyonlara ve öğrenme stillerine sahip katılımcılar için uygun olacak şekilde kapsayıcı, modüler ve esnek biçimde tasarlanmıştır.

Bu bölümde, hükümlü katılımcılar için hedeflenen yeterlilik çerçevesi ile adalet, uygulanabilirlik ve kurumsal iş birliği sağlamak amacıyla ortaklar arasında geliştirilen seçim ve katılım prosedürleri açıklanmaktadır.

3.3.1 Yeterlilik Çerçevesi

M4F projesinin pedagojik stratejisi, R1’de tanımlanan özel bir Öğrenen Yeterlilik Çerçevesi üzerine inşa edilmiştir. Bu çerçeve, özellikle ceza infaz kurumu ortamlarında, çok farklı eğitimsel, bilişsel ve duygusal profillere sahip olabilen katılımcıların öğrenme süreçlerini tasarlamak ve değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. R1 yeterlilik çerçevesi, sadece teknik beceriler değil; aynı zamanda bütüncül ve kişisel gelişim hedeflerini de kapsayacak şekilde tanımlanmıştır.

Müzik yapımına katılan hükümlülerin öğrenme yolunu yapılandırmak için hem sistemli hem de esnek bir araç sunar. R1’de belirtildiği üzere, yeterlilik çerçevesi dört temel boyut etrafında yapılandırılmıştır.

Her bir boyut, gelişimin farklı bir alanını yansıtır ve önem sırasına göre sıralanmamıştır:

Tablo 4 – Katılımcı / Öğrenen Yeterlilik Haritası (R1 > R3)

R1 Yeterlilik Alanı	R3 Kılavuzunda Odak Noktası	Gözlemlenebilir Öğrenci İlerleyişi
Teknik	Giriş seviyesinde DAW kullanımı; loop oluşturma; temel kayıt ve dışa aktarma.	Parça kanalları oluşturabilir, döngü te- tikleyebilir veya alkış loop’u yapabilir, ses seviyesi ve pan ayarlarını yapabilir, kaba bir miks dışa aktarabilir.
Yaratıcı	Sample paketlerinden beat oluşturma; tempo, swing, efektlerle deneme yapma; beatleri olası şarkı sözleriyle ilişkilendirme.	Orijinal 8–16 barlık bir loop üretir; davul desenlerini çeşitlendirir; kişisel zevkini veya hikayesini yansıtan sesler seçer.
Bütüncül	Takım çalışması, sebat, problem çözme, atölye takvimine ve laboratuvar kurallarına uyum.	Zamanında gelir; eş dinleme gruplarında iş birliği yapar; hata yaptığı- nda vazgeçmek yerine yardım ister.
Sosyal	Kendini ifade etme, kimlik geliştirme, saygılı iş birliği ve olumlu grup dinamikleri.	Parçanın kökenini grup tartışmasında paylaşır; yapıcı geri bildirim verir; özgüven ve aidiyet duygusunun arttığını bildirir.

Bu boyutların her biri, R1'de yeterlilik birimlerine ayrılmıştır; bu birimler tanımlayıcılar ve gösterge davranışlarla desteklenmiş olup, eğitmenler tarafından uygulama sırasında gayriresmi referans noktaları olarak kullanılmıştır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, R1 bu çerçevenin çok çeşitli öğrenen yeteneklerine uygulanabilir olması gerektiğini vurgulamaktadır; bunlar arasında şunlar yer alır:

- Bilgisayar veya ses ekipmanlarını ilk kez kullananlar,
- Okuryazarlık seviyesi düşük veya dil engeli bulunan bireyler,
- Eğitimden dışlanma ya da sosyal marjinalleşme geçmişi olan katılımcılar.

Buna karşılık, M4F metodolojisi (R2'de ayrıntılı olarak açıklanmıştır) her yetkinlik düzeyinden katılımı mümkün kılacak şekilde kasıtlı olarak tasarlanmıştır.

Bu yapı, atölyenin müzik, dijital beceri veya formal eğitim deneyimi olsun ya da olmasın tüm katılımcılar için ilgi çekici ve anlamlı kalmasını sağlamıştır.

Bu durum, R1'de ifade edildiği gibi, pedagojinin öğrenenlerin gerçek dünyadaki başlangıç noktalarına uyarlanması halinde, yaratıcı dijital üretimde yeterlilik gelişiminin ceza infaz kurumlarında hem mümkün hem de ölçülebilir olduğunu teyit etmektedir.

3.3.2 Seçim Prosedürleri ve Katılım Kuralları

M4F modeli açık ve kapsayıcı katılımı teşvik etse de, ceza infaz kurumu ortamlarında uygulamada, net seçim kriterleri ve davranış beklentilerinin belirlenmesi için kurum yönetimleriyle koordinasyon sağlanması gerekmektedir. Amaç, erişilebilirliği güvenlik, grup uyumu ve öğrenme etkinliği ile dengede tutmaktır.

Ortaklık kapsamında, aşağıdaki paylaşılan ilkeler ve prosedürler uygulanmıştır:

1) Seçme Kriterleri

- **Gönüllü katılım:** Hükümlüler gönüllülük esasına göre davet edilmiş; motivasyon ve merak, önceki deneyimden daha fazla önemsenmiştir.
- **Kurumsal öneri:** Katılımcılar genellikle ceza infaz kurumu eğitimcileri, sosyal hizmet uzmanları veya yeniden entegrasyon personeli ile iş birliği içinde; davranışsal istikrar, yaratıcı etkilere ilgi ve grup çalışmasına uygunluk kriterlerine göre belirlenmiştir.
- **Profil çeşitliliği:** Ceza türü veya eğitim düzeyine dayalı bir dışlama yapılmamış; yaş, geçmiş ve deneyim açısından dengeli bir katılım sağlanmaya çalışılmıştır.
- **Güvenlik onayı:** Bazı kurumlarda (örneğin kapalı ceza infaz kurumları) hükümlülerin teknik ekipmana erişiminden önce ek güvenlik taraması yapılması gerekmiştir.

2) Katılım Kuralları

- **Düzenli katılım:** Katılımcıların, kurum görevleri veya acil durumlar dışında, tüm oturumlara düzenli olarak katılmaları beklenmiştir.
- **Saygılı davranış:** Her eğitim döngüsünün başında, arkadaşlara, ekipmana ve öğrenme sürecine saygı gibi temel kurallar belirlenmiştir.
- **İş birliği ruhu:** Bireysel çalışma teşvik edilmekle birlikte, eşler arası bilgi paylaşımı ve ortak dinleme oturumları programa dahil edilmiştir.

- **Güvenlik prosedürlerine uyum:** Katılımcılara kullanım sınırları (örneğin dosya kopyalama yasağı, bilgisayarların izinsiz kullanımı yok) anlatılmış ve kurumsal kısıtlamalara uyma taahhüdü alınmıştır.

Bazı durumlarda, örneğin Belçika'daki CVO programında, katılım yetişkin eğitimi takip bileşenlerini de içermiş; böylece öğrenenlere ceza infaz kurumu dışında da becerilerini geliştirme imkânı sağlanmıştır. Almanya'da ise mobil laboratuvar formatı, daha esnek seçim kriterleriyle yeniden entegrasyon merkezlerinde etkinliklerin devam etmesine olanak tanımıştır.

3.4 Kurumsal Çerçeve

3.4.1 Ceza İnfaz Kurumları ve Denetimli Serbestlik Müdürlükleri ile Anlaşma/Protokol Şablonu

Ceza infaz kurumunda müzik yapımı atölyesi kurulumu, uygulamayı gerçekleştiren kuruluş ile ev sahibi ceza infaz kurumu arasında resmi bir anlaşmayla başlayan sağlam bir kurumsal temele ihtiyaç duyar.

M4F projesinde, bu tür anlaşmalar ülkeden ülkeye farklı şekillerde gerçekleşmiştir; Mutabakat Muhtıraları (Mutakabat Zaptı - Prototolü) (MoU – Memorandum of Understanding), destek mektupları veya yerel iş birliği protokolleri gibi farklı biçimler alınmış olsa da, hepsinin ortak amacı aynıdır: Stüdyoların ceza infaz kurumları içinde hangi yasal, operasyonel ve lojistik koşullar altında yürütülebileceğini açıkça tanımlamak.

Bu deneyimden hareketle, benzer faaliyetleri ceza infaz kurumlarında kurmayı amaçlayan her kuruluşun, anlaşmasının bir dizi temel unsuru kapsadığından emin olmasını öneriyoruz.

Anlaşma, tarafları net biçimde tanımlamakla başlamalıdır: Uygulamayı yürüten kuruluş (genellikle bir sivil toplum kuruluşu, kültürel dernek veya eğitim sağlayıcı) ve ceza infaz kurumu. Her iki taraf da yasal statüleriyle açıkça tanımlanmalı ve böyle bir anlaşma yapma yetkilerini teyit etmelidir.

Bunu takiben, projenin bağlamını özetleyen kısa bir giriş bölümü sunulmalıdır. Bu bölümde, varsa finansman çerçevesine, iş birliğinin amacına ve uygulanacak faaliyetin niteliğine atıfta bulunulmalıdır. Burada söz konusu olan, hükümlülere yönelik müzik yapımı atölyelerinin, daha geniş kapsamlı bir eğitim ve rehabilitasyon çabasının parçası olarak yürütülmesidir..

Anlaşmanın merkezi bileşenlerinden biri, kurum içinde kurulacak ekipmana yapılan atıftır. Protokole genellikle dizüstü bilgisayarlar, MIDI kontrol cihazları, kulaklıklar, ses arayüzleri ve gerekli diğer destek materyallerinin tam envanterinin eklendiği bir liste iliştilir.

Protokolde, tüm ekipmanın uygulamayı gerçekleştiren kuruluşa ait olduğu, ücretsiz sağlandığı ve yalnızca projenin kapsamı içinde tanımlanan eğitim amaçları için kullanılacağı açıkça belirtilmelidir.

Daha sonra belge, her iki tarafın karşılıklı sorumluluklarını ortaya koymalıdır.

Ceza infaz kurumu tarafında genellikle, atölyeler için uygun bir odanın sağlanması, kurum takvimine uyumlu olarak düzenli oturumların planlanması ve lojistik koordinasyonu destekleyip erişimi izlemek üzere bir personel irtibatının görevlendirilmesi yer alır.

Uygulamayı yürüten kuruluşun sorumlulukları ise, tüm ekipman ve yazılımların kurumun dijital güven-

lik protokollerine uygunluğunu sağlamak, tüm dış eğitimler ve ziyaretçileri denetlemek ve ekipmanın bütünlüğü ile doğru kullanımından tam sorumluluk almaktır.

Anlaşmaya dahil edilmesi gereken bir diğer kritik bölüm ise güvenlik ve erişim kontrolüdür. Bu kısımda, ekipmanın kullanıldığı tüm faaliyetlerin gözetim altında gerçekleşeceği, sadece yetkili personelin malzeme erişimine izin verileceği ve dijital dosya transferi veya dış cihaz bağlantılarının önceden kurumsal onaya tabi olduğu açıkça belirtilmelidir. Bu, ceza infaz kurumu yönetimine eğitsel faaliyetlerin tamamen kurumun güvenlik ve düzenleme parametreleri içinde yürütüleceğine dair güvence sağlar.

Son olarak, anlaşmada sorumlulukla ilgili bir hüküm yer almalıdır. Bu hüküm, ekipmana ceza infaz kurumu personeli veya kurumun kusuru nedeniyle doğrudan zarar verilmedikçe kurumun sorumlu tutulamayacağına açıkça ortaya koymalıdır. Buna karşılık, uygulamayı yürüten ortak, personelinin davranışlarından ve denetimi altındaki katılımcıların ekipmanı kötü kullanmasından sorumludur.

Protokol, genellikle uygulayıcı kuruluşun yasal temsilcisi ile ceza infaz kurumu müdürünün resmi imzalarıyla tamamlanır ve ayrıntılı ekipman envanteri, onaylı eğitimlerin isimleri ve mümkünse taslak uygulama takvimini içeren eklerle desteklenir.

Bu yapılandırılmış, şeffaf ve karşılıklı mutabakatla oluşturulmuş çerçeve, M4F faaliyetlerinin birkaç ortak ülkede sorunsuz yürütülmesinde önemli bir faktör olmuş ve modelin gelecekteki tekrarları için şiddetle tavsiye edilmektedir.

CONCLUSIONS

4. Conclusion and WP4

Ceza İnfaz Kurumlarında Sesli Müzik Atölyelerinin Yönetimine Yönelik Bu Kılavuz, Music 4 Freedom projesinin üçüncü sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Beş ulusal ceza infaz sistemi üzerinde iki buçuk yıl süren tasarım ve deneme süreçlerinde elde edilen pedagojik, operasyonel ve kurumsal bilgiyi bir araya getirmektedir.

Çıktı 1 (projenin birinci çıktısı) olan *Hip-Hop Müzik Yapımı Yeterlilik Çerçevesi* ve Sonuç 2 (projenin ikinci çıktısı) olan *Eğitim Kılavuzu*, eşzamanlı olarak eğitimsel, yaratıcı ve rehabilite edici olan bir modelin kavramsal ve didaktik temelini oluşturmuştur. Bu çerçeveler üzerine inşa edilen konsorsiyum, M4F'yi, her biri kendine özgü idari kısıtlamalar, altyapı gerçekleri ve öğrenen profillerine sahip çok çeşitli ceza infaz kurumlarında test etmiştir.

Burada sunulan bulgular hem cesaret verici hem de öğreticidir. Hip-hop eğitimi ve dijital müzik yapımı, genellikle ana akım eğitimden dışlanan öğrenenlere ulaşmada oldukça etkili olduğu kanıtlanmıştır. Dijital okuryazarlığı düşük ve özgüveni az olan katılımcılar, kişisel kimliklerini ifade eden, iş birliğini teşvik eden ve öğrenme kapasitelerini güçlendiren parçalar üretmiş, düzenlemiş ve geliştirmiştir.

Aynı zamanda proje, ceza infaz kurumlarında eğitim faaliyetlerinin yalnızca içerik sunumuyla sınırlı kalmaması gerektiğini teyit etmiştir. Etki, metodolojinin uyarlanabilirliği, eğitmenlerin yetkinliği ve dayanıklılığı, ev sahibi kurumun kurumsal açıklığı ve her şeyden önce, katı düzenlemelerle çevrili ortamda güvenli ve ilham verici bir çalışma alanının oluşturulmasına bağlıdır. Bu nedenle, 3. Bölümde yer alan operasyonel kılavuzlar, modeli tekrar uygulamak isteyen uygulayıcılar için oda düzenleri, bilişim altyapısı yapılandırmaları, güvenlik protokolleri ve paydaş katılım stratejilerini adım adım belirlemektedir.

Uzun vadeli sürdürülebilirlik, ceza infaz kurumu kapılarının çok ötesine uzanan bir ortaklık mimarisine dayanır. Uygulama deneyimleri, üç katmanlı paydaş çemberini ortaya koymuştur. İç çemberde, günlük erişim ve uyumluluğu sağlayan ceza infaz kurumu müdürleri, eğitmenler ve bilişim görevlileri yer almaktadır. İkinci çember, pedagojiyi zenginleştiren ve tahliye sonrası sürekliliği garantileyen yerel kültürel aktörler, hip-hop sanatçıları, gençlik merkezleri, yetişkin eğitimi sağlayıcıları ve belediye yeniden entegrasyon hizmetlerinden oluşur. Dış çember ise, atölye yeterliliklerini tanıyan mikro-sertifikalara ve istihdam yollarına dönüştürmek amacıyla mesleki eğitim otoriteleri, kamu istihdam ajansları ve müzik endüstrisi platformları gibi işgücü piyasası ve sertifikasyon kuruluşlarını kapsar.

Üçüncü çıktının tamamlanmasıyla birlikte konsorsiyum, WP4'ün son aşamasına odaklanmaktadır. Bu aşamada paydaş iş birlikleri resmiyet kazanacak, bir uygulama topluluğu oluşturulacak ve burada belgelenen yaratıcı, eğitimsel ve rehabilite edici kazanımlar hizmet verilen kişiler için sürdürülebilir yapılara ve kalıcı fırsatlara dönüştürülecektir.

MUSIC FOR FREEDOM

music4freedom.eu

contact@music4freedom.eu

/m4f.eu

Asturia vzw

ESCOLA DE
TECNOLOGIAS
INOVAÇÃO
E CRIAÇÃO

Erasmus+

Enriching lives, opening minds.

Agenzia Italiana
per la Gioventù

